

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

לפני כבוד השופטת ארנה לוי

תובעים
ע"י ב"כ עוה"ד פרויליך והרשקוביץ

פלוני ואח'

נגד

קרנית-קרן לפיצוי נפגעי תאונת דרכים

נתבעת
ע"י ב"כ עוה"ד זוכוביצקי וירון

נגד

ליאב ריבלין

צד שלישי
ע"י ב"כ עו"ד ברדה

פסק דין

1

2

3

4

רקע

1. לפני תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה – 1975 (להלן: "החוק"). התובע 1 (להלן: "התובע"), יליד 1998, כבן 16.5 שנים במועד האירוע, נפגע בתאונת דרכים ביום 8.1.2015 עת רכב במסגרת עבודתו כשליח על אופנוע שהיה בבעלות הצד השלישי, מעבידו. התובעים 2-3 הם הוריו ואפוטרופסיו. במועד האירוע היה האופנוע חסר ביטוח לפי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970. ביום 8.8.2019 ניתן פסק דין חלקי, לאחר שמיעת ראיות, בשאלת החבות. במסגרת פסק הדין החלקי נקבע כי התובע זכאי לפיצויים מקרנית בהתאם לחוק וכי לקרנית זכות חזרה כלפי הצד השלישי, כבעל הרכב ומתיר השימוש. פסק דין זה עוסק, אם כן, בשאלת הנזק, לאחר שמיעת ראיות גם בשאלה זו.

13

2. מטעם התביעה העידו התובע עצמו, אמו (התובעת 2), אחיו ומר ראובן דאודי. כמו כן הוגשו מטעם התובע חוות דעת בנושא עלויות דיור, ניידות, כביסה וייבוש, סיעוד וטיפולים וכן חוות דעת אקטואריות. מטעם ההגנה הוגשו תצהירי חוקרים עם סרטוני מעקב, חוות דעת בנושאי עלויות בתחומים בהם הוגשו חוות דעת מטעם התביעה וחוות דעת אקטואריות. הוסכם בין הצדדים כי חוות הדעת בנושאי העלויות יוגשו לתיק ללא חקירת עורכייהן. נוסף לכך הגישו הצדדים מוצגים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 רבים ובהם גם תעודות עובד ציבור ממוסדות שונים. הנתבעת זימנה לעדות נציגות מקופ"ח מכבי,
2 הגב' אריקה יונגר והגב' אתי כהן, שנחקרו בנושא זכויות התובע.
3
4 3. במסגרת ההליך מונה מומחה רפואי מטעם בית המשפט בתחום השיקום, פרופ' זאב גרוסוסר (להלן
5 גם: "המומחה"), לצורך הערכת צרכיו השיקומיים והתפקודיים של התובע ולצורך הערכת תוחלת
6 חייו. המומחה נחקר על חוות דעתו.

הפגיעה, הטיפול והנכות הרפואית

7
8
9
10 4. התובע נפגע פגיעת ראש קשה ונמצא בשטח מחוסר הכרה. הוא אושפז ביחידה לטיפול נמרץ בבי"ח
11 איכילוב כשהוא מורדם ומונשם. אובחנו דימומים מוחיים, קונטוזיה ריאתית דו צדדית עם חזה
12 אויר וקרעים בכבד ובכליה. במהלך אשפוזו לקה בדלקת ריאות. בהמשך הועבר למחלקה
13 הניירוכירורגית וכשלא חל שיפור במצבו והיה אף צורך בהנשמה דרך טרכאוסטומיה הועבר בתאריך
14 8.2.2015 לבי"ח רעות. בבדיקת טומוגרפיה מוחית מתאריך 30.3.2025 נרשם שהוא נותר ללא
15 שינויים נוירולוגיים ומצב ההכרה תואר כמינימלי. במהלך האשפוז בבי"ח רעות חל שיפור הדרגתי
16 במצבו ובתאריך 27.5.2015 הועבר למחלקה לשיקום צעירים.

17
18 5. במהלך האשפוז חזר לנשום באופן ספונטני והחל לאכול דרך הפה. הוא קיבל טיפול לשימור טווחי
19 התנועה בפרקים, כולל טיפול בגבסים אינהיביטוריים. מבחינה קוגניטיבית נמצא כי הוא מתמצא
20 במקום וכי ההתמצאות בזמן חלקית. נמצאה איטיות פסיכומטורית משמעותית שהצריכה דרבון.
21 נמצא ליקוי קל עד בינוני בארגון הויזואל-מוטורי, בלטה פסיביות ונמצאו ליקויים קשביים
22 ותוקפנות מילולית. נמצאה הפרעה בבליעה שחייבה אכילה של מזון בעל מרקם דייסתי ומוצקים
23 שחייבו חיתוך לחלקים קטנים. הוא נמצא סובל מדיסארטיה אטקטית המאופיינת בדיבור מרוח
24 ובחוסר תיאום נשימתי – קולי. כמו כן נמצא סובל מהפרעות בבליעה עם ליקויים הן בשלב האוראלי
25 והן בשלב הפרינגיאל. מבחינה מוטורית נמצאה חולשת שרירים דו צדדית וטונוס מוגבר בארבע
26 גפיים. הוא התנייד בכסא גלגלים, היה זקוק להשגחה, לדרבון ולעזרה רבה בכל תפקודי ה IADL.
27 הוא הגיע לשליטה על הסוגרים.

28
29 6. התובע הועבר לאשפוז יום בבי"ח רעות בתאריך 2.9.2015 והיה בטיפול במסגרת זו עד תאריך
30 7.3.2016. במהלך אשפוז היום בלטה מודעות חלקית בלבד למצבו. חל שיפור מוטורי איטי, נצפו
31 בעיות בשיווי משקל ונטייה לקרוס לשמאל ולאחור. נמצאו ליקויים בולטים בתפקודי IADL וכן
32 ליקויים קוגניטיביים. הוא שוחרר מאשפוז היום עם המלצות להמשך טיפולי פיזיותרפיה, ריפוי
33 בעיסוק, ליווי של חונך צמוד, ליווי והשגחה 24 שעות ביממה, טיפול תרופתי ומעקב רפואי. מתוך
34 ניסיון לשפר את יכולותיו הופנה למרפאות שונות כמו מרפאה רב צוותית בבי"ח שיבא. הוא נבדק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 שם בתאריך 16.3.2016 והומלץ על המשך טיפול שיקומי. בתאריך 22.3.2016 נבדק במרפאה
2 פסיכיאטרית בקופ"ח מכבי ונרשם שהוא סובל מליקויים קוגניטיביים, רגשיים, מוטוריים, מתפקוד
3 ירוד, כי הוא זקוק לעזרה של מטפלת ברוב שעות היממה והומלץ על המשך טיפול פסיכיאטרי. הוא
4 הופנה גם להמשך טיפול הידרותרפי.
- 5
- 6 .7 בתאריך 5.6.2016 החל לקבל טיפול במסגרת אשפוז יום שיקומי בבי"ח שיבא. תוארה התנהגות
7 תוקפנית ואף אלימה כלפי הסובבים אותו, במיוחד כלפי אמו. הדבר התבטא בזריקת חפצים, משיכת
8 שיער ודיבור מזלזל. התנהגותו תוארה כבלתי צפויה מראש תוך קיום בעיית גבולות קשה. נרשם כי
9 חבריו הולכים ופוחתים. הוא קיבל טיפול על ידי צוות רב תחומי וחל שיפור מבחינת תפקודו בהליכה.
10 בשחרורו בתאריך 30.3.2017 צוין כי הגיע להליכה עם קב קנדית במסגרת הבית ואף מחוץ לבית.
11 מבחינת ADL בסיסי צוין כי הוא זקוק להשגחה ברחצה ובהיגיינה אישית. מבחינת תפקודי ADL
12 מורחב לא נמצא שיפור של ממש. הומלץ על טיפול פיזיותרפי והידרותרפי 2-3 פעמים בשבוע.
13 ההפרעות הדיסארטיות וההפרעות בבליעה לא חלפו. הוא קיבל רישיון לשימוש בקנאביס רפואי.
- 14
- 15 .8 התובע נבדק בתאריך 24.7.2017 בבי"ח רעות והומלץ על ניסיון חוזר של טיפול שיקומי לצורך הגברת
16 עצמאותו בתפקודי ADL. הוא טופל מיום 30.8.2017 ועד יום 2.4.2018. במהלך הטיפול חל שיפור
17 מסוים כמו בניידות בתוך מבנה אך מחוץ למבנה התנייד בקלנועית. הוא שוחרר עם המלצות להמשך
18 טיפול במסגרת לנפגעי ראש, חונך למספר שעות ביום, השגחה וליווי, המשך ריפוי בעיסוק, מעקב
19 פסיכיאטרי, קלינאית תקשורת, טיפול תרופתי ומעקב רפואי. לאחר האשפוז בוצע אבחון
20 נוירופסיכולוגי. במסמך מתאריך 15.5.2018 צוין כי עקב קוצר רוח וחוסר הסבלנות למשימות
21 מורכבות לא ניתן היה לבצע האבחון בצורה סדירה ולא ניתן היה להשלים המבחנים. באבחון
22 הקוגניטיבי נמצאה רמתו האינטלקטואלית נמוכה ביותר עם פערים בין יכולת מילולית גבולית
23 ויכולת מוטורית נמוכה. נמצאו הפרעות בקשב ובריכוז ובמשימות הדורשות קשב מתמשך הופיעו
24 קשיי קשב לאחר 15 דקות. הייתה הפרעה קשה בזיכרון העבודה ופעילותו תוארה כלוקה
25 באימפולסיביות ובקשיי אינהיביציה המפחיתים תהליכי בקרה ובדיקה עצמית. נצפה רעד ביד ימין,
26 היד הדומיננטית. כתב ידו ניתן בקושי לקריאה והוא כתב באיטיות רבה. התפקודים התפישתיים
27 נמצאו בתחום נמוך מאד וכך גם תפקודי הזיכרון וקצב הלמידה. נמצאה גם פגיעה ביכולת השפתית.
28 באבחון זה נעשתה גם הערכת אישיות. נמצא כי בעקבות התאונה הפך התובע בודד מבחינה חברתית,
29 זקוק לעזרה כמעט בכל תפקיד מורכב, חסר מסגרת תעסוקתית וללא זוגיות ואופק זוגי. נמצא שהוא
30 תלתי באחרים וחסר אונים. הומלץ על המשך אימון קוגניטיבי וטיפול נוירופסיכולוגי שיקומי,
31 המשך מעקב פסיכיאטרי ומציאת מסגרת תעסוקתית. הוא הופנה למוסד לביטוח לאומי (להלן גם:
32 "המוסד").
- 33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

9. בתאריך 27.6.2018 הגיע התובע למכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש והומלץ לשלבו באופן הדרגתי בתכנית שיקום במסגרת המכון. במקביל המשיך לבקר במרפאות שונות במסגרת ב"ח שיבא ואף נבדק על ידי פסיכיאטר בב"ח לוינשטיין. הוא טופל במכון לשיקום נפגעי ראש עד יולי 2019. במכתב של המכון הלאומי לשיקום חבלות ראש מתאריך 2.4.2019 תוארו קשייו של התובע, נמסר כי הוא עבר ממסגרת של שלוש שעות טיפול בשבוע למסגרת של שלושה ימי טיפול וכי הוא משתף פעולה בטיפולים. הומלץ על מסגרת תעסוקה חלקית ומוגנת והוא הופנה לבדיקת אפשרות קליטה במסגרת "המשקם". הוא נקלט במפעל מוגן של "המשקם" בחולון חמישה ימים בשבוע, מספר שעות ביום.
10. התאונה הוכרה כתאונת עבודה על ידי המוסד לביטוח לאומי. בוועדות רפואיות של המוסד לביטוח לאומי נקבעה נכותו הצמיתה המשוקללת בשיעור 100% בשל הליקויים האלו: אטקסיה בגפיים – 100%; תסמונות נוירו – פסיכיאטריות עם הפרעות התנהגות וליקוי קוגניטיבי – 100%; חולשה ספסטית בגפיים – 90%; הגבלה בתנועות העיניים – 40%; הפרעות בבליעה – 10%; צלקות בפנים ובראש – 10%; הפרעות בדיבור – 5%.
11. הנכות הרפואית שנקבעה על ידי המוסד לביטוח לאומי היא נכות על פי דין המחייבת בתביעה זו בהתאם להוראות סעיף 6 לחוק. פרופ' גרוסוסר ציין במסגרת חוות דעתו מיום 29.1.2020 כי אין ספק שהושקע בתובע מאמץ שיקומי עמוק ונרחב אך לאור הפגיעה הקשה וחוסר ההכרה שנמשך מספר שבועות הוא נותר עם ליקויים מוטוריים, שפתיים, קוגניטיביים ומטה – קוגניטיביים. באבחון הנוירופסיכולוגי נמצאו הפרעות בזיכרון ובקשב, בזיכרון העבודה, אימפולסיביות רבה וכן הפרעות בשיפוט, תובנה ובמימונויות חברתיות. הוא ציין כי לאור הזמן שחלף ממועד הפגיעה יש לראות את מצבו כצמית.
- הפגיעה התפקודית והפסדי השתכרות**
12. במועד התאונה היה התובע קטין כבן 16.5 שנים, תלמיד כיתה י'. במקביל ללימודיו עבד כשליח כאשר במסגרת עבודה זו, כאמור, נפגע בתאונה. בעקבות התאונה לא חזר ללמוד וקיבל פטור משירות צבאי.
13. לאחר תקופת השיקום במכון רקאנטי ובתאריך 1.9.2019 התובע החל לעבוד בעבודה מוגנת בחברת "המשקם" בשכר חודשי של כ- 1800 ₪. לאחר מספר חודשים, בתאריך 27.6.2020, הופסקה העסקתו בעבודה זו. במכתב מאת "המשקם" מתאריך 4.3.2020 נרשם כי התובע הוא בעל רצון ונכונות להשתלב במקום העבודה אך יכולותיו מאד מצומצמות. נרשם כי יש קשיים גדולים מאד בהעסקתו: "מתקשה בביצוע כל עבודות הייצור, האריזה, ההדבקה והאיסוף שיש במשקם. עבודות טכניות עדינות הדורשות זריזות ודיוק אינו מבצע בכלל. בסוגים של עבודות אחרות גם מתקשה זאת בשל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 קואורדינציה מוטורית נמוכה. מתוך כל העבודות שאנו מציעים במפעל חולון הוא יכול לבצע עבודה
2 אחת בלבד וגם אותה הוא מבצע לאט – זוהי עבודת אריזה של קרטונים גדולים יחסית. על רקע זה
3 יש שעות ביום שאינו עובד במחלקה, כאשר הוא אינו עובד הוא באי שקט מפטפט לעיתים מתפרץ
4 כלפי הממונים עליו. סיכום: בשל נכותו ומורכבות פגיעתו...מתקשה בביצוע עבודות הדורשות
5 מוטוריקה עדינה ו-או גסה. לאורך כל תקופת העסקתו ניסינו לקדם ולסייע לו ככל שניתן אך
6 לצערנו הגענו להבנה שאין באפשרותנו להמשיך ולהעסיקו במסגרתנו". לפי דו"ח רציפות זכויות
7 במוסד לביטוח לאומי שכרו הכולל ב"המשקם" עבור שמונה חודשים עמד על כ- 13,000 ₪.
8
- 9 14. לאחר הפסקת העבודה ב"המשקם" היה חסר תעסוקה עד אשר בדצמבר 2021 החל לעבוד באריזת
10 מצרכים ב"סופר דוש" בבת ים (השייך לרשת פרשמרקט בע"מ), 3-4 פעמים בשבוע, כחמש שעות
11 בכל פעם. בתצהירו ציין כי הוא אורז המוצרים ללקוחות בקופות המהירות, עד 10 פריטים. בהתאם
12 לדו"ח רציפות זכויות מהמוסד לביטוח לאומי התובע השתכר בעבודה זו בממוצע בשנת 2022 כ –
13 3000 ₪ לחודש. מטעם התובע העיד מר ראובן דאודי שעובד כמחסנאי במקום. הוא ציין בתצהירו
14 כי הוא מכר של המשפחה ומכיר את התובע שנים רבות, עוד לפני התאונה. בארבע השנים האחרונות
15 (תצהירו נחתם ביוני 2022) החל ללוות את התובע בתשלום. כחלק מהליווי שלו הוא מגיע בסוף יום
16 עבודתו, בשעה 16:00, למקום בו עובד התובע, שמתחיל עבודתו בשעה 15:00, ומשגיח עליו כשעה
17 וחצי – שעתיים. לאחר שהוא הולך עובדים אחרים "שמים עליו עין". אמו של התובע ציינה בתצהירה
18 כי היא זו שמסיעה את התובע למקום העבודה ומחזירה אותו. היא הצליחה "לסדר" לתובע את
19 העבודה בקושי רב, בסיועו של ראש העיר דאז והיא הולכת למקום מעת לעת כדי להשגיח על התובע.
20 היא ציינה את חששותיה שהתובע לא יצליח להחזיק מעמד בעבודה זו ובעצם "עושים לי טובה
21 גדולה שמעסיקים אותו, כי אין ממש תועלת בעבודתו". גם אחיו של התובע ציין בחקירתו כי "לא
22 רוצים אותו בעבודה שם...בחסד הוא עובד שם...כי מכבדים אותנו, אוהבים אותנו, מרחמים עליו"
23 (עמ' 32). התובע ציין בחקירתו כי אריזת המצרכים מתבצעת בעמידה וכשאין עבודה הוא יושב על
24 כיסא בצד (עמ' 52). מחוץ לסופר הוא הולך עם מקל הליכה (עמ' 54). הוא ציין כי כאשר הוא נוסע
25 עם הקלנועית מחוץ לבית וחוצה כביש הוא לא תמיד מחכה לאור ירוק: "אני נוסע גם באדומים, אם
26 אני רואה פנוי וריק" (עמ' 57). עוד אישר שלעיתים הוא "בורח" עם הקלנועית מהבית למרכז
27 המסחרי הסמוך, כשאמו לא שמה לב לכך (שם).
28
29
- 30 15. פרופ' גרוסוסר ציין במסגרת חוות דעתו כי לתובע שילוב של ליקויים מוטוריים, שפתיים
31 קוגניטיביים וכן הפרעה בתפקודים האקזקוטיביים הכוללים התנהגות בלתי מבוקרת,
32 אימפולסיבית, ללא יכולת תכנון או התייחסות בו זמנית למספר גורמים. ליקויים אלה מהווים ביטוי
33 לנזק באונות הפרונטליות, בעיקר באזורים המדיו – בזליים שלהם. נתונים אלו אינם מאפשרים
34 לתובע עבודה ב"שוק הפתוח" ולכן יש לראותו כמי שאיבד את מלוא כושרו להשתכר לחלוטין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 ולצמיתות. יחד עם זאת יש לדאוג להמשך קיום מסגרת לתובע כמו המסגרת של "המשקם", המהווה
2 מסגרת פעילות מוגנת הנותנת תוכן ועניין בחיי התובע וגורמת ליציאה מביתו.
3
- 4 16. בחקירתו נשאל המומחה אם העובדה שהתובע עובד ב"סופר דוש" משנה את מסקנתו כי הוא איבד
5 את מלוא כושרו להשתכר והשיב בשלילה (עמ' 28). בהמשך ציין: "יש לו יכולת השתכרות מוגבלת
6 מאד...מבחינתי עבודה מהסוג הזה 3-4 ימים בשבוע היא מה שנקרא "עבודה מוגבלת בשוק פתוח"
7 וזה המושג הקיים והשכיח במדינת ישראל. הוא לא מרוויח את שכר המינימום והוא מקבל
8 איזושהי תמורה שמעודדת אותו, אנשים תומכים בו וזה יפה מאד ואני מאד שמח מזה" (עמ' 54-
9 55), אבל גם אם הוא עובד עבודה מוגנת הוא עדיין איבד את כושרו להשתכר בשוק פתוח (עמ' 57-
10 56). המומחה הופנה לכך שהתובע סבל בילדותו מבעיות קשב וריכוז והשיב: "התמונה הידועה
11 והרבה אנשים בגיל בית ספר/ תיכון יש להם...את הבעיות האלה, הרבה יותר ממה שיש בגילאים
12 אחרי הצבא וכיו"ב, זה לא אומר שבן אדם לא יכול היה לעבוד לפרנסתו, להיות עובד כפיים וזה,
13 אולי אפילו ללמוד ולהתפתח במשך השנים...הוא היה בתחום הממוצע הנמוך, האיש הזה יכול היה
14 בהחלט למצוא את דרכו בעולם, להתפרנס, אפילו גם ללמוד עם השנים ולהתפתח" (עמ' 67-68).
- 15
- 16 17. הנתבעת הגישה סרטוני מעקב מדצמבר 2019 ומיולי 2022. בסרטונים נראה התובע יושב, עומד
17 והולך בצליעה ובחוסר יציבות קשה, לעיתים ללא אמצעי עזר, לעיתים עם מקל ולעיתים נוסע
18 בקלנועית, סובל מרעידות חזקות בגוף ובשתי הידיים, לעיתים מחזיק כוס וסיגריה, מטאטא מעט,
19 בחוסר יציבות, את רצפת המספרה של אחיו ומדבר באופן לא ברור.
- 20
- 21 18. התובע טוען בסיכומיו כי ממכלול הראיות בתיק, לרבות חוות דעתו של פרופ' גרוסוסר, עולה בבירור
22 כי הנכויות מהן הוא סובל בשל התאונה, המשלבות מגבלות פיזיות, קוגניטיביות, רגשיות
23 והתנהגותיות, שוללות כל כושר השתכרות ולכן הוא זכאי לפיצוי מלא בגין הפסדי שכר בעבר
24 ובעתיד. התובע טוען כי אין לייחס להעסקתו המוגנת הרעועה והזמנית כל משקל. העובדה שעבד
25 במועד שמיעת הראיות נובעת רק ממחווה של רצון טוב ורחמים וסביר להניח שלא תימשך זמן רב.
26 לא ניתן לראות בעבודה זו משום "כושר השתכרות כלשהו". התובע טוען כי בסרטוני המעקב
27 שהציגה הנתבעת יש משום תמיכה מלאה בטענותיו. ה"יכולות" הפיזיות המוגבלות הנראות
28 בסרטונים הקצרצרים אינן סותרות דבר ממגבלותיו של התובע. העובדה שלא עלה בידי הנתבעת
29 להציג כל ראיה בעלת משקל, ויש להניח שלא חסכה במאמצים להשיג ראיה כזו במשך השנים בהן
30 מתנהלת התובענה, דווקא מחזקת את המסקנה אשר לפגיעתו התפקודית הקשה של התובע.
- 31
- 32 19. אשר לחישוב הנזקים – התובע מבקש לחשב הפסדי שכרו עד הגיעו לגיל 18 לפי שכר חודשי של 2300
33 ש"ח, בתקופת השירות הצבאי לפי 70% מהשכר הממוצע במשק ומגיל 21 עד גיל 67 לפי השכר הממוצע
34 במשק. הוא טוען כי אין בנתונים המתייחסים לתקופת לימודיו בית הספר כדי להצדיק חריגה
35 מחזקת השכר הממוצע במשק, ואף פרופ' גרוסוסר הסכים שאין בנתונים אלו כדי ללמד על העתיד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 שהיה צפוי לתובע. מסכומים אלו יש להפחית את הסכומים שקיבל בעבודתו בחברת "המשקם"
2 ובחברת פרשמרקט.
3
4 20. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי מצבו של התובע הולך ומשתפר גם מבחינת היכולות הפיסיות וגם
5 מבחינת האימפולסיביות והתקפי הזעם וכי מצבו טוב יותר מזה שמנסים בני משפחתו להציג בבית
6 המשפט. הוא יכול להחזיק סיגריה, טלפון, שלט פלייסטון, ובמסמך מפברואר 2020 נרשם כי יש
7 שיפור בהתפרצויות הזעם. הנתבעת טוענת כי לא הובאו לעדות מטעם התביעה עדים חיצוניים
8 שיעידו על התנהגותו והתנהלותו. היא טוענת כי התובע מסוגל לבצע באופן עצמאי את כל הפעילויות
9 העצמאיות הבסיסיות הנדרשות. היא טוענת כי התובע מועסק במקום עבודה בשוק פתוח בשכר
10 חודשי של כ- 3000 ₪ כבר למעלה משנתיים ולא הוצגו ראיות לחוסר שביעות רצון ממנו או לכוונה
11 לפטרו. היא טוענת כי קביעתו של פרופ' גרוסוסר כי התובע איבד את מלוא כושרו להשתכר מבוססת
12 רק על מסקנתו כי לא צפוי להשתכר שכר מינימום ואין לקבל מסקנה זו. גם אם עבודתו ב"סופר
13 דוש" תופסק בעתיד הוא יוכל להשתלב במסגרת יום תעסוקתית אחרת. לפיכך, טוענת הנתבעת, יש
14 להעמיד את הפגיעה בכושר ההשתכרות של התובע על 80% מהשכר הממוצע במשק.
15
16 21. אשר לחישוב הנזקים – לגבי העבר - הנתבעת מציעה פיצוי בסכום כולל של 20,000 ₪ עד גיל 18,
17 בתקופת השירות הצבאי 70% מהשכר הממוצע במשק ולאחר מכן ועד גיל 67 לפי 80% מהשכר
18 הממוצע במשק. ככל שהשכר לגבי העבר יחושב לפי 100% מהשכר הממוצע במשק – יש לנכות
19 הסכומים שקיבל מ"המשקם" ומ"סופר דוש".
20
21 22. לאחר ששקלתי טענות הצדדים וחומר הראיות, לרבות הסרטונים שהציגה הנתבעת ולרבות
22 התרשמותי מהתובע באולם בית המשפט במהלך הדיונים, הן בנושא החבות והן בנושא הנזק, אני
23 סבורה שיש לראות את התובע כמי שאיבד כליל את כושר השתכרותו. כפי שקבע ופירט גם המומחה
24 וכפי שעולה מחומר הראיות, התובע סובל משילוב של ליקויים קשים - מוטוריים, שפתיים,
25 קוגניטיביים, התנהגותיים ורגשיים. התנהגותו אינה מבוקרת, אינה צפויה, תנועתית ואינה נשלטת
26 על ידו. הוא אינו מסוגל לעבוד ולהשתלב בעבודה בשוק פתוח ואף בעבודה המוגנת ב"המשקם" לא
27 הצליח להשתלב. עבודתו שם הופסקה לאחר מספר חודשים בשל הקשיים הרבים שהתגלו בהעסקתו
28 ובהם קואורדינציה מוטורית נמוכה שאינה מאפשרת לו לבצע אפילו עבודות פשוטות, אי שקט,
29 התפרצויות וקשיים נוספים שמנעו ממנו להשתלב במסגרת תעסוקתית. אכן, התובע מועסק
30 מדצמבר 2021 באריזת מצרכים בקופות המהירות ב"סופר דוש" אך מקובלת עלי עמדת המומחה כי
31 אין בעובדה זו כדי לשנות המסקנה כי התובע איבד באופן מוחלט את כושר עבודתו. מקובלת טענת
32 התובע כי מדובר ב"תעסוקה שברירית ביותר". עבודה זו אינה מבטאת כושר השתכרות אלא מדובר
33 במעשה חסד ובמחווה של רצון טוב שנעשה עבור התובע ומשפחתו. מחווה זו נועדה לתת תוכן ועניין
34 כלשהו לחייו של התובע ולעודדו, כדי שיוכל לצאת מביתו למטרה כלשהי וכדי להרגיש שהוא שייך

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 למסגרת כלשהי. בעבודה זו הוא זקוק להשגחה ולתמיכה ולא ניתן לקבוע כי יוכל, לאורך שנים,
2 למצוא מעסיק שיסכים לעשות עבורו מחווה זו ולא ניתן לקבוע כי יוכל להתמיד במסגרת
3 תעסוקתית, בשים לב למגבלותיו ולהתנהגותו הלא צפויה, כאשר בכל עת, כפי שציין המומחה, יכול
4 "השד" לפרוץ ממנו. ביטוי לשכר המצומצם והמוגבל אותו עשוי התובע להשתכר במהלך תקופות
5 זמניות בחייו יינתן במסגרת הפחתה מסוימת מהפיצויים בגין הפסדי השכר בעתיד.
6
- 7 23. בגין הפסדי השכר בעבר – מיום התאונה ועד גיל 18 (19 חודשים) – אעמיד את גובה ההפסד החודשי
8 על 2000 ₪ בהתאם לגובה השכר שהיה אמור להשתכר אצל הצד השלישי. סה"כ – 40,200 ₪ במעוגל
9 כולל הפרשי הצמדה וריבית. בתקופת השירות הצפויה בצה"ל – מגיל 18 לתקופה של 32 חודשים –
10 גובה הפיצוי יחושב בהתאם ל – 70% מהשכר הממוצע במשק ברוטו (13,481 ₪) – סה"כ 316,000 ₪
11 במעוגל, כולל ריבית מאמצע תקופה. מאז השחרור הצפוי מצה"ל ועד היום (59 חודשים) – לפי
12 השכר הממוצע במשק נטו (12,214 ₪) סה"כ 740,000 ₪ במעוגל כולל ריבית מאמצע תקופה. מסכומי
13 הפיצויים בגין הפסדי השכר בעבר יש להפחית הסכומים שקיבל מ"המשקם" בשנים 2019-2020 (כ-
14 13,000 ₪ לפי דו"ח רציפות של המוסד) ומפרשמרקט מדצמבר 2021 ועד היום, לפי 3000 ₪ לחודש,
15 סה"כ 84,000 ₪. הסכום הכולל לניכוי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית יעמוד על 99,400 ₪ במעוגל.
16
- 17 24. בגין הפסדי השכר בעתיד ובהיות התובע קטין בעת התאונה החישוב יהיה על בסיס השכר הממוצע
18 במשק נטו (12,214 ₪) בהיוון עד גיל 67, סה"כ 3,466,000 ₪ במעוגל. בשל הסיכוי שיוכל להשתכר גם
19 בעתיד סכומים מסוימים בעבודות זמניות כדוגמת העבודה בפרשמרקט, כאמור לעיל, אפחית מעט
20 מגובה הפיצוי ואעמידו על סכום כולל של 3,300,000 ₪.
21
- 22 25. לסכומי הפיצוי בגין הפסדי העבר והעתיד יש לצרף הפסדים בגין הפרשות לפנסיה בשיעור 12.5%,
23 סה"כ 537,100 ₪.
24

תוחלת החיים

- 25
- 26
- 27 26. ד"ר גרוסוסר ציין במסגרת חוות דעתו כי יש לראות את התובע כשייך לקבוצה העונה על קיום נזק
28 מוחי בדרגה בינונית ולפי הספרות המקצועית מדובר בקיצור תוחלת חיים של 4.11 שנים בהשוואה
29 לאוכלוסייה הכללית בישראל. קביעה זו מתבססת על כך שהתובע היה מחוסר הכרה מספר שבועות,
30 נותר עם ליקויים מוטוריים, שפתיים, קוגניטיביים ועם הפרעות בתפקודים האקזקוטיביים אך
31 שולט על הסוגרים, מתהלך ללא עזרה במסגרת הבית אך זקוק לקלנועית לתנועה בטוחה מחוץ לבית
32 ומקיים מוביליות טובה. הוא אוכל בכוחות עצמו אך סובל מקשיים באכילת אוכל מוצק כאשר
33 הפרמטרים הידועים לנושא קיצור תוחלת חיים הם הפרמטר המוטורי וכן אכילה עצמאית. יחד עם

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 זאת, לא ניתן להתעלם מכך שהיה מחוסר הכרה למעלה מחודש ימים וקיימים קשיים באכילה דרך
2 הפה.
3
- 4 .27. בחקירתו, בהתייחס למאמרים שהוצגו לו ביחס לתוחלת החיים בארה"ב, עמד על ההבדלים בין
5 תוחלת החיים בישראל ובין תוחלת החיים בארה"ב ולכן, ציין, **"אי אפשר להקיש מתוחלת החיים**
6 **בארה"ב לגבי תוחלת החיים בישראל"**. עוד ציין כי גם **"ארה"ב היא לא מקשה אחת"** וקיימים
7 הבדלים גדולים בתוחלת החיים במדינות שונות בארה"ב (עמ' 14). **"אי אפשר להעתיק את ארה"ב**
8 **לישראל"** (עמ' 75). הוא ציין כי אף החוקרים מארה"ב מסתייגים מהחלת הממצאים שלהם לגבי
9 מדינות אחרות בעולם (עמ' 15). הוא חזר על האמור בחוות דעתו, כי שני הפרמטרים העיקריים
10 בנושא קביעת תוחלת החיים הם אכילה עצמאית והפרמטר המוטורי – מוביליות (עמ' 17). עוד אישר
11 כי יש משמעות גם לגיל הפגיעה ובגיל 16 תוצאות של צעירים יחסית יותר טובות מאשר מבוגרים
12 באופן כללי (עמ' 18). הוא אישר כי הסתמך על מחקר שביצע לגבי 274 אנשים (עמ' 20), כאשר
13 בארה"ב המחקרים נעשו לגבי אלפים רבים של אנשים (עמ' 25) אך הבהיר כי המחקר התבסס על
14 מעקב של בין 20 ל- 27 שנים, עמד במתודולוגיה הסטטיסטית והתקבל לפרסום ללא הערות (עמ'
15 26). המומחה הבהיר כי הוא עומד על דעתו כפי שנכתבה בחוות דעתו, כי השיפור של התובע בכל
16 הנוגע לחלק המוטורי מחזק את קביעתו (עמ' 76) וכן: **"האיש הזה שרד את השנתיים הראשונות,**
17 **שרד את ה- 8.5 שנים, 8.5 שנים היום אחרי התאונה ואין סיבה להגדיר אותו מבחינת המגבלות**
18 **ומבחינת הגדרות המאמר...אני עומד על דעתי"** (עמ' 79).
19
- 20 .28. התובע טוען בסיכומיו כי במקרה דנן, בו מדובר בנפגע צעיר מאד במועד הפגיעה, שהוא בעל יכולת
21 מסוימת להתנייד ולאכול וחי למעלה משמונה וחצי שנים לאחר הפגיעה ללא תחלואה מיוחדת כמו
22 אפילפסיה, דלקות ריאות או זיהומים, אין הצדקה לקבוע קיצור תוחלת חיים כלשהו, וודאי שאין
23 לחרוץ את דינו על סמך נתונים דלים של מחקר שהתבסס על 274 אנשים בלבד. הנתבעת בסיכומיה
24 מבקשת לאמץ קביעתו של פרופ' גרוסוסר כי עקב התאונה התקצרה תוחלת חיי התובע ב- 4.11 שנים
25 ולחשב נזקי התובע עד הגיעו לגיל 78 בלבד.
26
- 27 .29. לאחר ששקלתי טענות הצדדים אני קובעת כי אין מקום לסטות מקביעת המומחה לגבי קיצור
28 תוחלת החיים הצפוי לתובע. המומחה הסביר כי נסמך על מכלול השיקולים הרלוונטיים ואיזן
29 ביניהם: הפגיעה הקשה והיות התובע מחוסר הכרה תקופה ארוכה, הפרמטר המוטורי בו חל שיפור
30 מסוים, אכילה עצמאית אך עדיין עם קשיים וכן שרידות התובע מאז התאונה (למעלה משמונה שנים
31 וחצי). אני קובעת אם כן, כי עקב התאונה התקצרה תוחלת חיי התובע ב- 4.11 שנים יחסית
32 לאוכלוסייה הכללית, דהיינו, תוחלת החיים לצורך חישוב נזקיו תעמוד על גיל 78.
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

עזרת צד שלישי וסיעוד

1

2

3 .30. התובע ציין בתצהירו כי הוא סובל מקושי בדיבור, מתקשה בהליכה ונוזקק לקלנועית ולקב, סובל
4 מכאבי אגן וגב, מרעד בידיים, מזיע הרבה בידיים, מקפיצות ברגליים כשהוא עצבני, אינו מצליח
5 לכתוב, מתקשה בקריאה ואינו מצליח לשמור על ריכוז. הוא מתקשה בהחזקת דברים ביד בשל
6 הרעידות, אינו יכול להחזיק מזלג או כפית, גם לא כוס, אוכל וגם סיגריות נופלים מידיו. הוא נוזקק
7 להסעה לכל מקום. הוא ציין כי אמו מטפלת בו. בעבר נעשה ניסיון להביא לו מטפלת ומטפל זרים
8 אך הוא לא הצליח לדבר איתם ולא הסתדר איתם.

9

10 .31. אמו של התובע ציינה בתצהירה כי מאז התאונה ועד היום היא צמודה אליו בכל שעות היממה.
11 במהלך כל היום הוא "מטרטט" אותה ודורש דברים, חסר סבלנות, רוצה כל העת להיות בתנועה ולא
12 להיות בבית. הוא הופך אלים ותוקפני כהרף עין, חסר שקט, עצבני, זורק דברים מהרכב. לעיתים
13 הוא מבקש ממנה שתיקח אותו למספרה של האב הקרובה לביתם אך אז "**הוא מתפרע, מתנהג לא**
14 **יפה ללקוחות, מקלל, מפריע, מבריח לקוחות ואני חייבת לקחת אותו משם**". לעיתים הוא בורח
15 מהבית עם הקלנועית, חוצה כביש באור אדום, נוסע בחוסר זהירות והיא רצה אחריו כדי להחזירו.
16 התובע זקוק לעזרה בכל פעולות היום יום כמו ילד קטן: צריך להשגיח עליו בעת רחצה, להכין
17 ולהגיש לו אוכל ולעיתים גם להאכילו, הוא מלכלך את בגדיו כל הזמן בשל הרעידות ביד, שובר
18 דברים. בשירותים הוא זקוק לעזרה בניגוב אחרי יציאות, הוא מלכלך את עצמו ואז זקוק למקלחת,
19 מרטיב לעיתים במיטתו. בגלל הרעד בידיים נופלות לו סיגריות מהיד והוא שורף את בגדיו, לעיתים
20 גרם לעצמו כוויות. הטלפון נופל מידיו ונשבר פעמים רבות. לעיתים הוא מנסה לקום וללכת אך נופל
21 ונחבל.

22

23 .32. היא ציינה בתצהירה כי עד התאונה היא עבדה במשרה מלאה כטבחית ב"ויצו" בשכר חודשי של
24 4900 ₪ לחודש. עקב התאונה עזבה את עבודתה ופוטרה בתאריך 30.6.2015. צורף אישור מ"ויצו"
25 לפיו שהתה בחופשת מחלה ללא תשלום מתאריך 4.2.2015 וסיימה עבודתה בשל מצבו הרפואי של
26 התובע בתאריך 30.6.2015. מאז התאונה אינה עובדת והיא משמשת כמטפלת צמודה של התובע,
27 בסיוע בני משפחה נוספים. עד היום התובע סרב לקבל עזרה של מטפל חיצוני. נעשה ניסיון להביא
28 עובדים זרים אך לא הייתה לו תקשורת עמם והם גרמו לו להשתולל ולהתפרץ עליהם והוא העיף
29 אותם מהבית. התובע מסכים רק לליווי של מר דאודי שמועסק פעם או פעמיים בשבוע בעלות של
30 150 ₪ בכל פעם. כמו כן מועסקת עוזרת לביצוע עבודות משק הבית בעלות של 2400 ₪ לחודש (ללא
31 קבלות).

32

33 .33. בחקירתה ציינה כי פנתה לשירותי הרווחה בעירייה כדי למצוא מסגרת לתובע אך ללא הצלחה (עמי
34 113). היא ציינה שבעלה מקבל קצבת נכות כללית בשל מצבו והיא מטפלת בו (עמי 120). היא מתכננת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 להביא לבעלה מטפלת צמודה (עמ' 122). היא ציינה שגם כיום התובע צריך לאכול אוכל טחון ורטוב
2 (עמ' 133). השכר המשולם למר דאודי אינו מדווח לרשויות (עמ' 138).
3
4 34. אחיו של התובע, המבוגר ממנו בכשבע שנים, ציין בתצהירו כי עת היה התובע מאושפז הוא נאלץ
5 לעזוב את עבודתו לתקופה בת כחצי שנה כדי לסעוד את התובע. לאחר מכן המשיך לבקרו בבית
6 החולים מידי יום ולעיתים לקח אותו לטיפולים כשהיה במסגרת אשפוז יום, במקביל לאמו. בעת
7 התאונה הוא התגורר בבית הוריו יחד עם התובע ונותר להתגורר שם גם לאחר שהתחתן. בשנת 2022
8 עבר לגור בבית חמתו אך הוא ממשיך להגיע לבית הוריו כדי להיות עם התובע מידי יום לאחר
9 העבודה. הוא ציין כי מאז התאונה התובע מתנהג כמו ילד קטן: נופלים לו דברים מהידיים, נשברים
10 לו דברים, הוא מלכלך את הסביבה ואת עצמו, רוצה לבזבז כספים, הוא חסר מודעות לסביבה, ללא
11 עכבות ואינו מבין את מגבלותיו. הוא סובל מהתפרצויות זעם, מקלל, מכה, מתעייף בקלות, דיבורו
12 אינו ברור, הוא סובל מרעד בידים וצריך להשגיח עליו ולהיות עמו כל הזמן כי התנהגותו אינה
13 צפויה ואינה רגילה. הוא מעשן קנאביס עקב כאבים. הוא ציין שהתובע זקוק לעזרה בכל פעילויות
14 היום יום. מי שצמודה אליו זו אמו, וגם הוא ואביו מסייעים במה שאפשר כדי שהאם תוכל לנוח.
15 הם ניסו להביא עובד זר לעזרה אך התובע לא הצליח לתקשר אתו והוא מסכים להיות רק עם האם.
16 בחקירתו ציין שלתובע קשה מאד להיכנס ולצאת לבד מרכב וגם לנסוע לבד במונית ("עשה בלגן
17 במונית והורידו אותו באמצע") (עמ' 26). עוד ציין כי הוא מגלגל לתובע את הסיגריות (עמ' 27). הוא
18 אישר שהתובע יוצא מהבית לעיתים לבדו עם הקלנועית: "הוא בפחד, אנחנו מפחדים עליו" (עמ'
19 28) ולעיתים הם לוקחים אותו למספרה של אחיו הגדול בחולון (עמ' 29).
20
21 35. פרופ' גרוסוסר ציין במסגרת חוות דעתו כי למרות שהתובע עבר הליכי שיקום ממושכים במספר
22 מרכזים, הוא אינו עצמאי בתפקודי היום יום הבסיסיים. הוא מסוגל להתהלך מרחקים קצרים ועל
23 משטחים ישרים כשהוא נסמך על קב קנדית או הליכון, זקוק לסיוע חלקי בלבוש בעיקר בפלג גוף
24 תחתון, לסיוע ברחצה כולל בצחצוח שיניים, זקוק לסיוע בהכנת ובהגשת מזונו עקב האטקסיה,
25 שולט על הסוגרים אך זקוק לסיוע בניקיון אישי לאחר יציאות, מסוגל לפתוח מזון ארוז, הוא בעל
26 יכולת מוגבלת להפעיל מכשירים חשמליים, אינו מסוגל לבצע כל פעולה יעילה בניקיון הבית, זקוק
27 לסיוע בהכנת קופסת התרופות ולהקפדה חיזונית על נטילת התרופות, אינו מסוגל לבצע קניות
28 באופן מושכל עקב צירוף ליקויי הגופניים, הקוגניטיביים וההתנהגותיים ואינו יוצא מהבית ללא
29 ליווי. קשריו החברתיים הפכו מצומצמים ומתקיימים בפועל במסגרת המשפחה. התנהגותו
30 אימפולסיבית. המומחה קבע כי מכלול ליקויים זה מחייב שהתובע יהיה בהשגחה בכל שעות
31 הערנות, קרי, 16 שעות ביממה. נדרש סידור של מטפל שישהה עם התובע ואף ישמש כמלווה ובמידת
32 הצורך כנהג וכמסייע בהכנסת והוצאת הקלנועית מהרכב. המומחה קבע כי התובע זקוק לבלנדר
33 לצורך הכנת מזונו כי הוא אוכל אוכל דייסתי. הוא אינו מסוגל לטפל במשק ביתו וזקוק לעזרה של
34 כשעתיים ביממה בנושא זה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1
- 2 .36 המומחה ציין כי חייו החברתיים והקשרים עם אנשים שאינם מחוג משפחתו של התובע הולכים
3 ומצטמצמים והיציאות מהבית נעשות בליווי האם. לאור מצב זה נכון שיהיה לתובע בן לוויה שיפעיל
4 אותו למספר שעות וילווה אותו בפעילות חוץ ביתית ולא רק במסגרת המשפחתית על מנת לצקת
5 תוכן ועניין בחייו. המומחה העריך את היקף הליווי האישי בארבע שעות ביממה, כאשר אין מניעה
6 שהעובד המלווה את התובע יבצע גם פעילות זו. בחקירתו נשאל אם העובד יכול להיות עובד זר
7 והשיב כי "המצב האידיאלי היה שלפחות בן אדם עם, בוגר תואר, עם השכלה תיכונית ויש לו ראש
8 פתוח והוא יכול ללמוד תואר באוניברסיטה ילווה כל חולה כזה. אני לא מתנגד לזה... אבל יש
9 מציאות של מדינת ישראל..." (עמ' 31)
- 10
- 11 .37 בחקירתו ציין כי התובע ישן היטב ואינו זקוק להשגחה 24 שעות ביממה (עמ' 29-30, 34). הוא נשאל
12 אם המלווה יכול לבצע גם את עבודות הבית והשיב כי "הליווי הוא ליווי בצרכים במשק הבית, אם
13 מגיעים להסכם עם המלווה שהוא יעשה גם את העבודות האלה כשהוא נמצא אתו והוא צופה
14 בטלויזיה אין לי התנגדות לזה...אין לי שום התנגדות שהוא יעשה ספונג'ה שם גם כן" (עמ' 52-
15 51). הוא ציין כי התובע יכול לשבת על כיסא פלסטיק להתקלח : "יש רגע שכן, אני לא שולל את
16 זה" (עמ' 60) וכן יכול להשתמש באינטרנט ובטלפון : "אני מניח שדברים בסיסיים הוא בהחלט
17 מסוגל לעשות" (שם). הקביעה כי התובע זקוק לריסוק מזונו בבלנדר התבססה על המצב שהוצג לו
18 וייתכן שכיום חל שיפור (עמ' 62).
- 19
- 20 .38 סרטוני המעקב שצולמו על ידי הנתבעת הוצגו למומחה בחקירתו. הוא נשאל אם ניתן ללמוד
21 מהסרטונים שהתובע לא זקוק להשגחה בכל הפעילויות שהוא מבצע. המומחה השיב כי מה שנראה
22 בסרטונים היה "בנסיבות מאד מוכרות של בית...או סביבת הבית...בסביבה מאד מוכרת...אם זה
23 אחיו במספרה אז אני מניח שזאת תומכת בו...ואני מניח שבמקרים האלה הסיכויים שהשד יצא
24 הם הרבה יותר קטנים...היו בפניי גם עדויות אחרות שהוא גם בורח ממקום העבודה איפה שהוא
25 היה...זאת אומרת יש לו התנהגויות בלתי צפויות ולכן על מנת להקטין את הסיכון פסקתי את מה
26 שפסקתי, אני לא אומר בשום פנים ואופן שאין רגעים שבהם הוא שקט, שבהם הוא יש לו דרגה
27 מסוימת של קשב בתנאים תומכים שבהם הוא יכול לתפקד ברמה יותר טובה מבחינה התנהגותית"
28 (עמ' 47). "הממצאים הפיזיים שלו הם הפרעות מסוימות בשיווי משקל, הליכה על בסיס אחד והוא
29 גם בסרטונים האלה ממשיך ללכת על בסיס רחב והייתי אומר פה ושם יש אי יציבות
30 בצעדים...מדרגה מסוימת וניתן אולי לצפות לשיפורים קלים בתוך אותו פריים, אבל זה לא בהכרח
31 משנה את התמונה הכללית כי הליקויים האלה של הפרעות בשיווי משקל הן עקשניות, הן נוטות
32 להישאר, מבחינה תפקודית אנחנו מלמדים את האנשים להתמודד עם הסיפור הזה...לבצע כל דבר
33 באיטיות ותוך שליטה יותר טובה, זה התפקיד שלנו כאנשי שיקום, אבל אני לא חושב שהפרעות
34 שמצאתי ופירטתי אותן...חלפו לחלוטין, אני חושב שעם השנים הוא סיגל לעצמו שליטה מעט

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 יותר טובה" (עמ' 49). "אבל בנסיבות אחרות בתמונה הכוללת כאשר ההפרעות בשיווי משקל עדיין
2 קיימות הוא עדיין מרגיש צורך לנפנף לפחות במקל בגלל התחושה של אי היציבות ובנסיבות בלתי
3 מוכרות אנחנו אף פעם לא יודעים מתי ההפרעה...תצא לפועל, מתי השד יקפוץ החוצה כי זה לא
4 נתון לא לבקרה שלו...אז אני חושב שהקביעה שקבעתי שסך הכל הוא צריך את ההשגחה היא
5 קביעה שהיא הומאנית, היא נכונה והיא מוצדקת בנסיבות המקרה" (עמ' 51). גם אם יש פרקי זמן
6 קצרים שהתובע יכול להיות עצמאי ואינו זקוק להשגחה - "זה לא פותר את התמונה הכללית" (שם).
7
8 39. המומחה נשאל בחקירתו אם העובדה שהתובע עובד מספר שעות מחוץ לביתו מלמדת על כך שאינו
9 זקוק להשגחה צמודה והשיב: "לא בהכרח...יכול להיות שמישהו בחנות פוקח עליו עין שהכול
10 יתבצע כמו שצריך, משגיח על הדברים, משחרר אותו...אני יכול להעיד מניסיוני הכללי על הנושא
11 הזה, אנשים שכמותו עם פיוז קצר צריך תמיד מישהו שירסן אותו ברגע מסוים שהשד לא יקפוץ
12 החוצה" (עמ' 58-59). "נפגעי ראש באופן כללי יש להם רגע שאתה מדבר אתו ואתה חושב שהוא
13 פרפקט מאה אחוז, מערכת הקשב לרגע מסוים מסתדרת, כמו באקדח טובי שהכדור נכנס בדיוק
14 מול הקנה הם לרגעים כאחד האדם, אבל אם אתה תמשיך עוד 5-10 דקות אתו אתה תראה את
15 הבעיה" (עמ' 59). "יש לנו תנודתיות במצבים של האנשים האלה" (עמ' 63).
16
17 40. מר דאודי, שעובד כמחסנאי ב"סופר דוש" ציין בתצהירו כי בארבע השנים האחרונות (תצהירו
18 נחתם ביוני 2022) החל ללוות את התובע בתשלום, תחילה כפעמיים בשבוע ובשנה האחרונה כחמש
19 פעמים בשבוע. הוא מקבל מהוריו של התובע סכום של 2000 ₪ לחודש. כחלק מהליווי שלו הוא מגיע
20 בסוף יום עבודתו למקום עבודתו של התובע ומשגיח עליו. מלבד זאת הוא מבלה עם התובע ולעיתים
21 לוקח אותו לים לשמוע מוסיקה. בחודשי החורף הוא מגיע מספר פעמים בשבוע לביתו של התובע
22 בשעות אחר הצהריים ומבלה עמו 4-5 שעות, לפעמים במשחקי סוני, לפעמים יוצא עמו ולפעמים
23 יושב עם המשפחה לארוחה בערב שבת. מר דאודי ציין כי לתובע התפרצויות זעם, הוא עצבני פעמים
24 רבות, מקלל, מתקשה בהליכה ונעזר במקל או בקלנועית, מתקשה בדיבור, סובל מרעד בידיים
25 וברגליים וצריך להשגיח עליו כל העת, גם כיון שהוא עלול לפול וגם בשל התקפי הזעם. צריך להשגיח
26 שהאוכל של התובע יהיה רטוב ושלא ייחנק. האוכל נופל לתובע כי אין לו יציבות ביד. בחקירתו ציין
27 כי הוא עובד בכל יום עד השעה 16:00. התובע מתחיל לעבוד בשעה 15:00 והוא נשאר עם התובע
28 בכל יום כשעה (עמ' 176). בעת העבודה התובע "הוא בן אדם חסר סבלנות, הוא בן אדם עצבני...הוא
29 צריך שישגיחו עליו...יש שם קופאית שיושבת שאם יש בלגן אז היא קוראת לאחראי" (עמ' 177).
30 "בהפסקה הוא יושב, בדרך כלל יושב בחוץ מעשן בחנייה" (עמ' 178). הוא מקבל תשלום ממשפחתו
31 של התובע אך הנושא לא מדווח ואין אסמכתאות לכך (שם). כשהם נוסעים לים התובע יכול להיכנס
32 למונית בכוחות עצמו בסיוע מקל (עמ' 179).
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 .41 הצדדים הגישו חוות דעת בנושא עלויות סיעוד. מטעם התובע הוגשה חוות דעת של הגב' חנה טל
2 ומטעם הנתבעת חוות דעת של מר גדעון האס. חוות הדעת עוכדנו בהתאם לעדכון שכר המינימום.
3 לפי חוות דעתה המעודכנת של הגב' טל עלות עובד זר ללא החלפה בסוף השבוע עומדת על 9370 ₪
4 לחודש ולפי חוות דעתו המעודכנת של מר האס מדובר בעלות של 8311 ₪. לגבי עלות מטפל מחליף
5 לסוף השבוע – לפי חוות דעתה המעודכנת של הגב' טל מדובר בעלות של 12,311 ₪ לחודש למחליף
6 ישראלי ולפי חוות דעתו המעודכנת של מר האס עלות עובד זר מחליף (או שהמטפל עצמו נשאר) היא
7 1634 ₪ לחודש.
- 8
9 .42 התובע טוען בסיכומיו כי אמנם המומחה ציין כי שעות הליווי יכולות להתבצע על ידי המטפל
10 הסיעודי אך משמעות הדבר היא כי המטפל צריך להיות ישראלי, דובר עברית, ורצוי אף בן גילו –
11 כדי שיוכל למצוא עמו שפה משותפת. קיים קושי עצום הכרוך בטיפול בו. אין מדובר בנפגע פסיבי
12 "רגיל" השוכב במיטה או יושב בכיסא גלגלים, אלא במי שמצריך התעסקות והשגחה פעילה לאורך
13 כל שעות היום. הוא סירב עד כה לקבל מטפל חיצוני ואמו התפטרה מעבודתה ומטפלת בו. בנוסף
14 מועסק מר דאודי כחונך ומלווה בעלות של 2000 ₪ לחודש וכן מועסקת עוזרת לעבודות משק הבית
15 בעלות 2400 ₪ לחודש. התובע טוען כי יש לפסוק פיצוי עבור עזרה וסיעוד בהתאם לצרכי הנפגע ללא
16 חשיבות לשאלה על ידי מי ניתן הטיפול בפועל, שיכול להינתן גם על ידי בני משפחה, ולכן אין
17 משמעות לקבלות או אישורים כלשהם. התובע טוען כי מצבו חמור יותר מזה שנדון בעניין ע"א
18 3375/99 **צור שמיר בע"מ נ' אקסלרד** (5.9.2000) (להלן: "פס"ד **אקסלרד**") לאור הפגיעה
19 הקוגניטיבית וההתנהגותית הקשה, המצריכה מטפל דובר עברית ובעל רישיון נהיגה, כאשר בנוסף
20 נדרשת עזרה בעבודות הבית בהיקף של 14 שעות שבועיות. נוסף לכך, טוען התובע, מאז ניתן פס"ד
21 **אקסלרד** חלפו כ- 23 שנים ובהן חלו תמורות שמצדיקות רביזיה של סכום הפיצויים, לרבות העלאת
22 שכר המינימום באופן משמעותי וכן פסיקות שונות של בתי הדין לעבודה, המחילות על עובדים זרים
23 את חוקי העבודה הישראלים.
24
- 25 .43 התובע טוען כי אין לקבל את חוות דעתו של מר האס לגבי עלות מטפל מחליף בסוף השבוע כיון
26 שהסכום נמוך משכר המינימום ואף אינו עומד בחובת תשלום של 150% ביום מנוחה. נוסף לכך,
27 טוען התובע, בחוות דעתו של מר האס לא קיימת התייחסות לעלות מחליף בחופשות, חגים וימי
28 מחלה של המטפל הזר, עלות שמתווספת לעלות המחליף בסופי שבוע, וגם אין התייחסות להפרשות
29 לפנסיה ולפיצויים ודמי ביטוח לאומי בגין עבודת המחליף. לכן, נטען, יש להעדיף את חוות דעתה
30 של הגב' טל. לפי חוות דעת זו עלויות הסיעוד של עובד זר ומחליף, הכוללות ליווי אישי, הן 22,682
31 ₪ לחודש. נוסף על כך יש להביא בחשבון עלות עובד משק בית למשך שעתיים ביום, 4372 ₪. בסך
32 הכול התובע עותר לפיצוי חודשי בסך 27,000 ₪ בגין סיעוד, אותו יש לפסוק החל מיום השחרור
33 מאשפוז (28.8.2015) ועד תום תוחלת חייו. לגבי תקופת האשפוז עותר התובע לפיצוי כולל בגין עזרת
34 בני המשפחה בסך 50,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1
2 .44. נוסף לאמור, התובעת 2 טוענת כי עקב התאונה עזבה את עבודתה כטבחית ב"ויצו" והיא זכאית
3 לפיצויים בגין הפסדי שכרה. היא טוענת כי אין בהכרח חפיפה בין הפיצוי בגין עזרת צד שלישי ובין
4 הפסדי השכר שנגרמו לה והיא עותרת לפיצויים בסך 130,000 ₪, סכום השקול לשכרה לתקופה בת
5 כשנתיים.
- 6
7 .45. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי חרף נכותו הרפואית התובע מסוגל לתפקד ולבצע פעילויות שונות
8 בכוחות עצמו: הוא מתהלך עצמאית בבית ועם קב או קלנועית מחוץ לבית; אוכל ושותה בכוחות
9 עצמו; מסוגל להתקלח בכוחות עצמו על כיסא; שולט בסוגרים והולך לשירותים בכוחות עצמו;
10 מסוגל להשתמש בידיו לצורך ביצוע חלק מפעילויות ההיגיינה האישית שלו; מסוגל להתלבש
11 בכוחות עצמו אם כי זקוק לעזרה בסגירת כפתורים ושרוכים; מסוגל לגלגל לעצמו סיגריה, להחזיק
12 בה ולעשן אותה; מחזיק בטלפון נייד ומשתמש בו, לרבות בוואטצאפ; מפעיל שלט טלוויזיה ומשחק
13 ב XBOX; פעיל ברשתות חברתיות ובכלל זה בפייסבוק ומחזיק כרטיס אשראי (מוגבל). הוא לא
14 מקבל טיפולים כלשהם והוא עובד ארבע פעמים בשבוע, כל פעם כחמש שעות וישן שמונה שעות
15 ברציפות.
- 16
17 .46. הנתבעת טוענת כי פרופ' גרוסוסר שלל בחקירתו את הטענה כי התובע זקוק להשגחה 24 שעות
18 ביממה. עוד טוענת הנתבעת כי לא הוצגו אסמכתאות לגבי הוצאות עזרה עד היום. בתקופת האשפוז
19 – 8 חודשים - נטען שהאח טיפל בו אך ללא אסמכתאות. הנתבעת מציעה פיצוי חודשי שלא יעלה על
20 2000 ₪. נטען שאמו של התובע אכן התפטרה מעבודתה לצורך טיפול בו ואם כך הדבר - הרי שהפיצוי
21 צריך להיות לפי שכרה החודשי לפני התאונה, 4348 ₪ בממוצע. לגבי מר דאודי – נטען שהוצגו מספר
22 גרסאות בהתייחס למספר הפעמים בשבוע בהן הוא מסייע לתובע וגם לא הוצגו אסמכתאות לגבי
23 תשלומים כלשהם ששולמו לו עד היום. גם לגבי העסקת עוזרת בית בעלות נטענת של 2400 ₪ לחודש
24 – לא הוצגו אסמכתאות והוצהר כי ההעסקה הייתה ללא קבלות. גם אם הועסקה עוזרת בית הרי
25 שהיא ניקתה, מטבע הדברים, את כל הבית וביצעה עבודות משק בית עבור כל דיירי הבית. הנתבעת
26 מפנה לכך שבין השנים 2016 ועד 2022 התגוררו בבית עם התובע שני הוריו, לרבות האב הסובל
27 ממחלת פרקינסון, אחיו ואשתו וכן בנו של אחיו שנולד בשנת 2017. מדובר בשש נפשות בדירה בת
28 4.5 חדרים, ובהן חולה בפרקינסון ותינוק, ונדרשה תחזוקת בית מרובה ללא קשר לצרכי התובע.
29 הנתבעת מציעה פיצוי לתקופת העבר מסיום האשפוז ועד היום (102 חודשים) לפי סכום של 6000 ₪
30 לחודש, לרבות הפסדי שכר לאמו של התובע.
- 31
32 .47. אשר לחישוב הפיצוי לעתיד – הנתבעת טוענת כי מרבית שעות היום, עת הוא עובד, התובע כלל אינו
33 זקוק להשגחה וגם בפועל איש אינו משגיח עליו. גם אם יפסיק לעבוד הוא ישולב במרכז יום שיתאים
34 לו ושם אינו זקוק להשגחה חיצונית. במצב זה התובע יזדקק לעזרה בהיקף של 5 שעות ליום,
35 במפוצל. ניתן להעסיק עובד בהעסקה ישירה או בתיווך של חברת סיעוד. עלות העסקת מטפל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1   ישראלי עומדת על 30 ₪ לשעה בתוספת 28% עבור תנאים סוציאליים. ליום עבודה של 8 שעות ליום
2   העלות החודשית היא 5300 ₪ בתוספת 28% לתנאים סוציאליים ותוספת עבור שעות חריגות במידת
3   הצורך. אם מדובר בהעסקת עובד זר – מדובר בעלות חודשית של 8311 ₪ לפי חוות דעתו של מר
4   האס, ותוספת עבור סופי שבוע עומדת על 1634 ₪, כך שמדובר בעלות כוללת של 9945 ₪. הנתבעת
5   טוענת כי המקרה של התובע טוב הרבה יותר ממצבו של הנפגע שנדון בפס"ד **אקסלרד**. למרות
6   שנכותו הרפואית היא בשיעור 100% הרי שהוא מתפקד באופן עצמאי למדי ולכן סכום הפיצוי בגין
7   עזרת הזולת צריך להיות בשיעור נמוך יותר מזה שנקבע בפס"ד **אקסלרד** ובכל מקרה לא יותר מעלות
8   העסקת עובד זר בהתאם לחוות דעתו של מר האס.
9
10   48. בפס"ד **אקסלרד** נקבעו אמות המידה ושומת הפיצוי של עזרת הזולת לנכים קשים. נפסק כי יש לצאת
11   מנקודת הנחה שהעסקת עובד זר תספק את כל צרכי הסייעוד של הנפגע בפעולות היום – יום,
12   בעבודות הבית ובליווי ביציאה מחוץ לבית. עוד נפסק כי בהערכת סכום הפיצוי יש לקחת בחשבון
13   את הצורך בעובד מחליף, ישראלי, שיחליף את העובד הזר בסופי שבוע ובימי היעדרותו, את הסיכון
14   שלעיתים לא ימצא עובד זר או שעלות העסקתו תגדל וכן את הצורך לשאת בעלות צרכי היומיום
15   של העובד הזר. אומדן סכום העלות החודשי הועמד על 12,000 ₪ ונקבע כי סכום זה הוא סכום הולם
16   לתשלום בעבור סיעוד באותם מקרים בהם נדרשת לנכה עזרה בפועל במשך כארבע שעות ביום
17   בצירוף נוכחות או השגחה במשך שאר שעות היממה. סכום זה כשהוא מוצמד להיום עומד על סך
18   17,600 ₪. הפסיקה קבעה כי "**הלכת אקסלרד היא ללא ספק קו מנחה בקביעת הפיצוי בראש הנזק**
19   **של עזרת צד ג'. עם זאת, וכפי שנאמר פעמים רבות בפסיקה, כל מקרה ונסיבותיו. בתי המשפט**
20   **דנים מעשה של יום ביומו במשרעת רחבה של נכונות ומגבלות קשות...הרף שנקבע בעניין אקסלרד**
21   **נתון לבחינה קונקרטיית בכל מקרה ומקרה על פי אופי הפגיעה וצרכי הנכה"** (ע"א 3590/08 המאגר
22   הישראלי לביטוחי רכב בע"מ נ' יצחק פת (13.5.2010)).
23
24   49. בבואנו להעריך את שווי העזרה לה זכאי התובע בהתאם לקווים המנחים שנקבעו בפס"ד **אקסלרד**
25   קיימים מספר שיקולים מנוגדים. מהצד האחד, פגיעתו של התובע פחות קשה מזו של הנפגע בו עסק
26   פס"ד **אקסלרד**. התובע אינו משותק, יש פעולות שהוא מסוגל לבצע בכוחות עצמו, הוא מסוגל,
27   למשל, להשתמש בטלפון ובמחשב, להחזיק כוס וסיגריה (למרות הרעידות מהן הוא סובל), מסוגל
28   להתהלך מרחקים קצרים בסיוע קב, למרות חוסר היציבות, וכן לנהוג בקלנועית. מהצד האחר, וכפי
29   שניתן היה להתרשם היטב גם באולם בית המשפט, מעבר למגבלות המוטוריות הוא סובל ממגבלות
30   שמקשות עד מאד על הטיפול בו והאינטראקציה עמו ובראש ובראשונה מהתנהגות לא צפויה,
31   אימפולסיבית, תוקפנית, אלימה ותנודתית המחייבת השגחה צמודה וערנות של המטפל. התובע חסר
32   עכבות, כושר שיפוט והבנה, לעיתים "בורח" מהבית, בעל קשיי תקשורת משמעותיים עם הסביבה
33   ולא ניתן לסמוך עליו שיוכל לשלוט על מעשיו אם לא יהיה תחת השגחה. מכאן, שמעבר לליקויים
34   המוטוריים שמצריכים עזרה בפעולות יומיום רבות, התנהגותו של התובע מחייבת שיהיה עמו תמיד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 מישהו בשעות בהן הוא ער כדי "שירסן אותו ברגע מסוים שהשד לא יקפוץ החוצה", כפי שציין
2 המומחה. למעשה, שעות ההשגחה הפעילה הן אינטנסיביות ומאתגרות מאד, אולי אף יותר מטיפול
3 במי שמשותק אך לא סובל מהפרעות התנהגותיות מסוג זה. התובע זקוק לסיוע בפעולות פיסיות
4 שונות וברוב צרכי היום יום, כפי שפירט המומחה, כאשר חלק מהפעולות הוא יודע לבצע, חלקית,
5 לבדו, אך התנהגותו האימפולסיבית והבלתי צפויה מחייבת השגחה בכל השעות בהן הוא ער, הן
6 לצורך סיוע בפעולות שונות והן כדי למנוע ולהקטין סיכון לתובע עצמו ולסביבה. אני סבורה כי יש
7 לחשב עלות שווי עזרת צד שלישי בהתאם לעלות העסקת עובד זר, שיתגורר עם התובע, ישגיח עליו
8 ויהיה עמו בכל שעות העירות, ובהתאם לאמות המידה שנקבעו בפס"ד **אקסלרד**, יוכל לשמש גם
9 כמלווה, נהג, לבצע את עבודות משק הבית עבורו ולעשות כל שנדרש לצורך טיפול בו, כאשר לכך יש
10 להוסיף גם עלות מחליף בחופשות. לא אוכל לקבל הטענה שיש לחרוג מהכלל הרגיל ולקבוע שהמטפל
11 בתובע חייב להיות מטפל ישראלי בלבד. גם אם נעשה ניסיון בעבר לקלוט עובד זר עבור התובע
12 והתובע לא הסכים לשתף פעולה עמו – אין בכך כדי לקבוע שלא ניתן למצוא עובד זר שיתאים לצרכי
13 התובע. במסגרת עלות זו תיכלל גם עלות אפשרית נוספת בגין יציאות לחופשות ונופש עם המטפל
14 ואיני רואה מקום לפסוק פיצוי בגין כך במסגרת ראש נזק נפרד, כמבוקש על ידי התובע.
15
- 16 50. לאחר שקילת כלל השיקולים הרלוונטיים אני סבורה שיש להפחית מעט את סכום הפיצוי החודשי
17 בגין עזרת צד שלישי מהסכום שנקבע בפס"ד **אקסלרד** ואני מעמידה הסכום על 15,000 ₪ נכון
18 להיום.
- 19
- 20 51. לגבי תקופת העבר – התובע אושפז כשמונה חודשים עד תאריך 28.8.2015. בתקופה זו נעזר בבני
21 המשפחה. אני מעמידה שווי העזרה בתקופה זו על 35,000 ₪, נכון להיום. לגבי התקופה מהשחרור
22 מהאשפוז ועד היום – אכן, לא קיימות אסמכתאות על העסקת עזרה בשכר וכמו כן בחלק מהתקופות
23 שהה התובע באשפוז יום אך מר דאודי העיד כי שולמו לו תשלומים בגין סיוע לתובע, אמו של התובע
24 עזבה את עבודתה ואין חולק שבני משפחתו של התובע סייעו לו במהלך תקופה זו וקיימת זכאות
25 לפיצויים בגין כך. אעמיד את גובה הפיצוי החודשי לתקופה זו על 12,000 ₪ נכון להיום ובסך הכל
26 **1,272,000 ₪**. לעתיד – חישוב עד תום תוחלת חי התובע (78) ופיצוי חודשי בסך 15,000 ₪ לאחר
27 היוון יעמוד על **4,746,200 ₪** במעוגל.
28
- 29 **הוצאות רפואיות**
- 30
- 31 52. ד"ר יונגר מקופ"ח מכבי העידה כי התובע זכאי לקבל את כל הטיפולים הרפואיים הקשורים לתאונה
32 ללא עלות וכי הוא פטור מהשתתפות עצמית בגין תרופות (עמ' 77). על התובע להגיש בקשה להחזר
33 והוא זכאי לקבל החזר גם רטרואקטיבית לשבע שנים וכן פטור עתידי בכל פעם לשנתיים (עמ' 78,
34 100). גם בגין הקנאביס זכאי התובע להחזר מלא וכן להחזר בגין נייר גלגול (כ – 200 ₪ בשנה) ומאייד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 (עמ' 78-79, 99). עד היום התובע לא פנה בבקשה להחזר והוא זכאי להחזר גם רטרואקטיבית (שם).
2 לגבי טיפולי רפואה משלימה קיים הסכם עם המוסד לביטוח לאומי לסדרת טיפולים. לגבי
3 הידרותרפיה קיימת זכאות ל – 12 טיפולים בשנה וניתן לפנות לרופא הארצי לאישור טיפולים
4 נוספים (עמ' 98). התובע לא פנה עד היום בבקשה להחזר טיפולי רפואה משלימה (עמ' 80-82).
5
6 53. אמו של התובע ציינה בתצהירה כי עקב התאונה נגרמו לתובע הוצאות רפואיות רבות, לרבות בשל
7 רכישת תרופות, קנאביס רפואי, בדיקות, ייעוץ רפואי, רפואה משלימה, טיפולי שיניים, מתיחות של
8 הגוף, אימונים אישיים בחדר כושר, עיסוי רפואי, רכיבה טיפולית והוצאות נלוות לאשפוז וכן נסיעות
9 לטיפולים רפואיים, מעבר למימון שניתן על ידי קופת החולים או ביטוח לאומי. בגין טיפולי רפואה
10 משלימה בבי"ח רעות שילמו 9280 ₪ ובקשתם לקבלת החזר מביטוח לאומי נדחתה. היא ציינה
11 שהתובע מטופל בקנאביס רפואי בעלות של כ 2000 ₪ לחודש. עד היום ניתן החזר חלקי מקופת
12 החולים בגין רכישת החומר עצמו אך לא עבור רכישת קונוסים ושינוע. היא ציינה שהתובע נזקק
13 לטיפול תרופתי בעלות חודשית של 70-80 ₪ לחודש במסגרת קופת החולים. אמו של התובע ציינה
14 עוד בתצהירה כי התובע אינו מסוגל לצחצח את שיניו בשל הרעד בידיו ולכן מצב שיניו גרוע והוא
15 נזקק לטיפולי שיניים לעיתים תכופות.
16
17 54. התובע טוען בסיכומיו כי עד היום הצטברו קבלות בסך 25,773 ש"ח (לא כולל הוצאות טיפולי רפואה
18 משלימה בבי"ח רעות והוצאות בגין קנאביס רפואי). אשר לטענת הנתבעת כי הוא זכאי לקבל החזר
19 של כל הוצאותיו הרפואיות מהמוסד לביטוח לאומי באמצעות קופת החולים כיון שמדובר בתאונת
20 עבודה, טוען התובע כי טענה זו לא הוכחה במלואה. מבין ההוצאות שהוציא עד היום שולמו לו
21 החזרים בגין תרופות וקנאביס רפואי בלבד. לא הוכחה זכאות כלשהי לאימונים גופניים, רכיבה
22 טיפולית, מסאג' רפואי, טיפולי שיניים והוצאות נלוות לאשפוז. זאת ועוד יותר – הוכח כי כל טיפול,
23 תרופה, אביזר או שירות טעון אישור של גורם מקצועי בקופת החולים וכי את השירותים הרפואיים
24 יכול הנפגע לקבל רק במתקני הקופה. כמו כן, קיימת פרוצדורה מפרכת לצורך מימוש הזכאות.
25 בנסיבות אלו, נטען, אין מקום לבוא חשבון עם התובע ואו הוריו, שכל מעייניהם היו נתונים
26 להחלמתו ושיקומו, על כך שלא פעלו בהתאם לפרוצדורה הנדרשת לגבי כל טיפול וכל הוצאה. אשר
27 לטיפולי רפואה משלימה, טוען התובע, הרי שלפי ההסכם בין המוסד לביטוח לאומי לקופת החולים,
28 טיפולים אלו מותרים והתובע אינו זכאי להם מקופת החולים. לפיכך, הוא זכאי לפיצוי בגין טיפולי
29 הרפואה המשלימה שקיבל בבי"ח רעות (עיסוי, רפלקסולוגיה וטווינה) בסכום כולל של 9280 ₪. אשר
30 לקנאביס רפואי – קופת החולים אמנם משלמת החזרים על רכישתו אך לא משולם החזר בגין
31 אביזרים נלווים למעט נייר גלגול, וזאת עד סכום של 209 ₪ בשנה. התובע עותר לפיצוי בגין אביזרים
32 נלווים עד היום בסך 15,000 ₪.
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 .55. אשר להוצאות רפואיות בעתיד – התובע עותר לפיצויים בגין ביקורות ומעקבים רפואיים כיון
2 שייתכן מצב בו לא יוכל לבצע כל המעקבים בקופת חולים. אשר לתרופות – הוא טוען כי כיום הוא
3 משלם בקופת החולים השתתפות בסל של כ- 70-80 ₪ לחודש. אמנם הוא זכאי לקבל החזרים מקופת
4 החולים אך ההחזר מותנה באישור הגורם המקצועי בקופת החולים ועלול להיות קושי בעתיד לקבל
5 ההחזר. לכן הוא עותר לקבל פיצוי בסך 10,000 ₪. אשר לקנאביס – התובע עותר לפיצוי בסך
6 180,000 ₪ לעתיד. אשר לטיפול הידרותרפיה – התובע טוען כי מדובר בטיפול משמר שאינו ניתן על
7 ידי קופת החולים ולכל היותר יש לו זכאות ל- 12 טיפולים בשנה. בהתאם לחוות דעתה של הגב' טל
8 עלות כל טיפול עומדת על 250 ₪ כולל מע"מ והתובע עותר לפיצוי כולל בסך 450,000 ₪ עד תום
9 תוחלת חייו. אשר לטיפול שיניים – לפי חוות דעתה של הגב' טל מדובר בעלות שנתית בסך 650 ₪
10 ובסך הכול 18,000 ₪ עד תום תוחלת החיים.
11

12 .56. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי התובע, כנפגע בתאונת עבודה, זכאי לקבל מהמוסד לביטוח לאומי את
13 מלוא הוצאותיו הרפואיות. היא טוענת כי לא כל טיפול רפואי שהורי התובע בחרו לתת לו הוא מחויב
14 המציאות, דרוש או חיוני לתובע ולא כל טיפול כזה על הנתבעת לממן. האחריות למתן טיפולים
15 רפואיים הכלולים בסל הבריאות מוטלת במישרין על קופת החולים. לגבי שירות רפואי שאינו כלול
16 בסל הבריאות לנפגעי תאונות עבודה – האחריות מוטלת על המוסד לביטוח לאומי שמספק
17 השירותים באמצעות קופת החולים ולצורך כך נחתם ההסכם ביניהם. התובע זכאי לקבל את כל
18 צרכיו הרפואיים והשיקומיים מקופת החולים ללא תשלום וללא השתתפות עצמית. הוא זכאי
19 למעקבים ולטיפולים פארה רפואיים לרבות טיפולי שיניים ושיננית ללא הגבלה. הגב' יונגר מקופת
20 החולים מכבי העידה כי מכבי הכירה בכל צרכי התובע, לרבות בקנאביס ובכל התרופות הקשורות
21 לתאונה ולא היו בקשות לטיפולים רפואיים שלא אושרו – למעט קלנועית. לפי עדותה התובע זכאי
22 גם להחזר ההשתתפות העצמית ולהחזרים בגין תרופות שנקנו על ידו וזאת עד 7 שנים אחורה
23 ושנתיים קדימה. היא העידה כי כל מה שהתבקש עבור התובע אושר. ככל שנגרמו לתובע הוצאות
24 כלשהן ולא התקבל בגינן החזר – הרי זאת משום שהתובעים לא פנו לקבל החזר כפי שהיה עליהם
25 לעשות ולכן אינם זכאים לפיצוי בגין כך. לגבי הידרותרפיה – התובע זכאי למכסה של 12 טיפולים
26 בשנה. הנתבעת מציעה פיצוי כולל בגין הוצאות רפואיות לעתיד בסך 50,000 ₪.
27

28 .57. לאחר ששקלתי טענות הצדדים וחומר הראיות, ונוכח העובדה שהתובע זכאי לקבל כמעט את מלוא
29 הטיפולים הרפואיים הקשורים לתאונה מקופת החולים ללא השתתפות עצמית, אעמיד את גובה
30 הפיצוי בראש נזק זה, לעבר ולעתיד, על סכום כולל של 250,000 ₪, נכון להיום. על התובע למצות
31 זכויותיו בנושא זה מול קופת החולים, מה שלא נעשה עד היום באופן מלא.
32
33

ציוד ואביזרי שיקום

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1
2 .58 פרופ' גרוסוסר ציין בחוות דעתו כי התובע זקוק לקב קנדית וכן לקלנועית קלה לתנועה מחוץ לבית.
3 אורך חיי קלנועית הוא 10 שנים אך יש לקחת בחשבון בדיקה חצי שנתית בדבר תקינות מערכת
4 הבלימה וכן תיקונים תקופתיים כגון בלאי בריפוד. הקלנועית מונעת בעזרת מצברים חשמליים
5 והאחריות לגבי המצברים היא של שנה. יחד עם זאת יש לצפות כי המצבר החשמלי, שיכולת הטעינה
6 שלו יורדת עם הזמן, יחזיק מעמד כשנתיים ימים.
7
8 .59 אמו של התובע ציינה בתצהירה כי נרכשו עבור התובע הליכון, מקל הליכה, מנוע למזרן, סדים ליד
9 וסד מנוחה למרפק. ביוני 2017 נרכשה הקלנועית הראשונה בעלות של 7200 ₪ ונעשו בה תיקונים
10 שונים והחלפת מצברים עד היום בעלות כוללת של 3096 ₪. בפברואר 2021 נרכשה קלנועית נוספת
11 בעלות של 8000 ₪ לאחר שהקודמת התקלקלה. היא תוקנה ומשמשת לגיבוי (צורפו חשבוניות).
12
13 .60 הנתבעת טוענת בסיכומיה כי בהתאם להסכם בין המוסד לביטוח לאומי ובין קופ"ח מכבי - מכבי
14 אחראית לספק למבוטחיה מכשירי שיקום וניידות בהתאם לתוספת השלישית לחוק ביטוח בריאות
15 ממלכתי. הליכון, מקל הליכה, קב קנדי, מיטה ונעליים אורטופדיות כלולים בתוספת השלישית
16 והתובעים היו זכאים לקבל החזר בגין רכישתם לו היו פועלים למצות זכויותיהם. לגבי קלנועית –
17 לתובע נדרשת קלנועית אחת. עלות קלנועית לפי חוות דעתו של מר האס היא כ – 3500 ₪. עלות
18 מצבר היא כ – 500 ₪ ואורך חיי מצבר הוא בין שנתיים לארבע שנים, דהיינו בין 10 ₪ ל – 21 ₪
19 לחודש. הנתבעת מציעה פיצוי בסכום כולל של 20,000 ₪ מעבר לזכאות מקופת החולים.
20
21 .61 לאחר ששקלתי טענות הצדדים וחומר הראיות, ובהן הקבלות לגבי תשלומי העבר וזכאותו של
22 התובע מול קופת החולים, אני מעמידה את סכום הפיצויים בראש נזק זה לעבר ולעתיד על **50,000**
23 ₪ נכון להיום.
24

התאמת דיור

- 25
26
27 .62 פרופ' גרוסוסר קבע במסגרת חוות דעתו כי התובע זקוק לדיור שהגישה אליו סלולה וכי תהא גישה
28 נוחה מהרכב לבית. דיור זה יכול להיות בקומת קרקע או בבית דירות עם מעלית. הוא ציין כי יש
29 לוודא שאם יגור התובע בבית דירות תהיה מערכת גיבוי להפעלת המעלית במקרה של הפסקת
30 חשמל. כמו כן ציין כי למטפל צריכה להיות יחידת מגורים הולמת בבית התובע. לאור הצורך בעזרה
31 ברחצה יש צורך למקום גם למסייע של התובע בעת הרחצה.
32
33 .63 אמו של התובע ציינה בתצהירה כי במועד התאונה התגורר התובע עמה ועם בעלה ועם אחיו ואשתו
34 בדירה שבעלותם. מדובר בדירה בת 4.5 חדרים בקומה שלישית בבניין משותף בבת ים. בבניין יש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 שתי מעליות ישנות שמתקלקלות לעיתים תכופות. לאחר השחרור מהאשפוז (אוגוסט 2015) בוצעו
2 מספר התאמות בדירה כמו הרחבת מעברים, מקלחת ושירותים. ביולי 2018 עברו לבית שכור צמוד
3 קרקע מרווח יותר, בן 7.5 חדרים, כדי לאפשר גם מגורים למטפל. דמי השכירות לבית זה עמדו על
4 10,500 ₪ ועל דירתם קיבלו דמי שכירות בסך 5600 ₪. גם בדירה זו ביצעו התאמות שונות וכן
5 התקנת רמפות. לאחר שנה, בשל העלויות הגבוהות של השכירות, חזרו לדירתם בבת ים, שם הם
6 מתגוררים עד היום, אך מדובר בדירה קטנה שאינה מתאימה לתובע. בחקירתה ציינה כי בנה
7 ורעייתו לא שילמו לה שכר דירה והחזר הוצאות (עמ' 146).
- 8
9 64. מטעם התובע הוגשה חוות דעת של מר יעקב פטל, שמאי מקרקעין והנדסאי בניין. במסגרת חוות
10 הדעת שהגיש ולאחר ביקור בשתי הדירות נרשם כי התאמות הדיור שנדרשו לאחר השחרור
11 מהאשפוז היו בעלות של 31,000 ₪ ובבית אליו עברו ביולי 2018 – 35,000 ₪ (שבוצעו בחלקן). לכך
12 יש להוסיף הוצאות תיווך, עו"ד והובלה בסך 28,000 ₪ ותוספת דמי השכירות ששולמו. מטעם
13 הנתבעת הוגשה חוות דעת של השמאי חיים בן ארי לפיה עלות ההתאמות לאחר השחרור מאשפוז
14 עמדה על 9000 ₪. התובע טוען כי שמאי הנתבעת כלל לא ביקר בדירת התובעים והסתמך על תשריט
15 דירה משנת 1985 שאינו רלוונטי למועד בו בוצעו התאמות הדיור ולכן אין ליחס משקל לחוות דעתו.
- 16
17 65. אשר להוצאות העתיד - מר פטל ציין במסגרת חוות הדעת (לרבות עדכון לחוות הדעת) שהגיש כי
18 התובע זקוק לתוספת שטח דיור של 32 מ"ר ברוטו, הכולל חדר למטפל, חדר שינה ומטבח מרווחים
19 יותר, חדר מקלחת ושירותים רחבים יותר ומעברים מורחבים. לפי עלות מעודכנת של 28,000 ₪
20 למ"ר מדובר בעלות דיור נוספת של 896,000 ₪. לכך יש להוסיף עלויות התאמת דיור בסך 135,000
21 ₪ (פעמיים במשך חייו) וכן תוספת הוצאות בגין תוספת השטח (ארנונה, חשמל, ועד בית וכיו"ב)
22 בסך 450 ₪ לחודש. מר בן ארי ציין במסגרת חוות דעתו כי די בתוספת שטח של 16 מ"ר ברוטו בלבד
23 בעלות של 24,200 ₪ למ"ר ועלות התאמת דירה מיד שניה עומדת על 146,250 ₪.
- 24
25 66. התובע טוען בסיכומיו כי סך הוצאות הדיור והתאמת הדיור לעבר, על בסיס חוות דעתו של מר פטל,
26 עומדות על 156,640 ₪. לגבי העתיד, עותר התובע, על בסיס חוות דעת פרופ' גרוסוסר ומר פטל,
27 לפיצוי כולל בסך 1,178,000 ₪. התובע טוען כי הערכתו של מר בן ארי כי די בתוספת שטח של 16
28 מ"ר חורגת מכל אמת מידה מקובלת בפסיקה וכי חוות דעתו המשלימה של מר בן ארי אינה ערוכה
29 כדין. בסיכומי התשובה מוסיף וטוען התובע כי בהתחשב במצבו ובנכותו כל דירה שירכוש בעתיד
30 צריכה להיות מותאמת גם למצב של תלות בכיסא גלגלים.
- 31
32 67. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי לפי חוות דעתו של פרופ' גרוסוסר התובע מסוגל להתהלך בביתו כשהוא
33 נסמך על קב קנדית ורק לצורך התניידות מחוץ לבית הוא נעזר בקלנועית. אין חולק שהוא לא נזקק
34 לכיסא גלגלים. צרכיו הם דיור שהגישה אליו סלולה עם גישה נוחה מהרכב לבית (קומת קרקע או

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 בית דירות עם מעלית); גישה לבית ולדירה עם קלנועית; יחידת שירותים ורחצה עם מקום למסייע
2 ומקום חנייה לרכב. בנסיבות אלו אין רלוונטיות לחוות דעתו של מר פטל מטעם התובעים כיון
3 שהנחת היסוד בה היא שהתובע מרותק לכיסא גלגלים. יש לאמץ חוות דעתו של מר חיים בן ארי
4 מטעם הנתבעת וכן את קביעותיה של הגב' חנה טל מטעם התובעים לפיהן, כדי להתאים דירת
5 מגורים סטנדרטית לשימוש התובע יש להוסיף שטח של כ- 16 מ"ר ברוטו נוספים בלבד – 5 מ"ר
6 לחדר רחצה ושירותים, 8 מ"ר לחדר מטפל ו- 3 מ"ר נוספים לתכסית קירות השטח והרחבת
7 מעברים. במועד התאונה התגורר התובע עם הוריו, אחיו, אשתו ובנם בדירה בת 4.5 חדרים בבית
8 משותף בבת ים. לאחר התאונה בוצעו התאמות בדירה- הותקנו רמפות וחדר הרחצה הותאם.
9 הנתבעת טוענת כי בוצעו התאמות שלא היה בהן צורך עבור התובע והיה צורך רק בהתקנת מקלחת
10 במקום אמבטיה ובהתקנת רמפות, בסכום מוערך של 9000 ₪. ביולי 2018 עברה כל המשפחה לבית
11 פרטי שכור בראשון לציון בשטח 257 מ"ר בו 3 קומות עם מדרגות ו 7.5 חדרים. לא נכותו של התובע
12 הביאה את בני המשפחה לעבור לבית זה, שלא התאים כלל לתובע. המשפחה עזבה את הבית לאחר
13 שנה וחזרו לבת ים ובשנת 2022 אחיו של התובע, אשתו ובנו עזבו את הדירה ועברו להתגורר בבית
14 הוריה של אשתו, לאחר שנולדה להם בת נוספת. הנתבעת טוענת כי אין לפסוק פיצוי בגין תקופת
15 העבר. לגבי העתיד – ממילא התובע היה צפוי לעזוב את בית הוריו ולרכוש לעצמו דירה. העלות
16 העודפת בשל נכותו מסתכמת בעלות 16 מ"ר בתוספת התאמות. אם ירכוש דירה חדשה ניתן לבצע
17 את ההתאמות כבר בשלב בניית השלד ללא תוספת תשלום. עלות הרכישה העודפת בתוספת עלויות
18 התאמה מסתכמת בסך 388,440 ₪ ואם מדובר בדירה ישנה – 471,850 ₪.
19
20 68. לאחר ששקלתי טענות הצדדים והראיות, אני מעמידה הפיצוי בגין התאמות דיור לעבר ולעתיד ובגין
21 תוספת שטח דיור לצורך מגורי מטפל, בשים לב לקבלות שהוגשו ולחוות הדעת, כאשר בעניין זה
22 תוספת שטח של כ- 18 מ"ר, קרובה לזו שמפורטת בחוות דעת המומחה מטעם הנתבעים, נראית
23 סבירה בעיני, על סכום כולל של 650,000 ₪ נכון להיום.

ניידות

24
25
26
27 69. פרופ' גרוסוסר קבע כי התובע אינו מסוגל להשתמש בתחבורה ציבורית וכי הוא זקוק להסעה ברכב
28 פרטי, כי הוא אינו כשיר לנהיגה וכי מחוץ לביתו הוא משתמש לתנועה בקלנועית קלה. ד"ר יונגר
29 מקופ"ח מכבי העידה כי התובע זכאי להחזר הוצאות נסיעה לטיפולים רפואיים גם ברכב פרטי ולא
30 רק בתחבורה ציבורית (עמ' 76). התובע לא פנה עד כה לקבל החזר ואם יפנה הוא זכאי לקבל החזר
31 גם רטרואקטיבית, שבע שנים אחורה (עמ' 77).
32

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 .70 אמו של התובע ציינה בתצהירה כי התובע אינו מסוגל להתנייד באופן עצמאי, נעזר בקלנועית וזקוק
2 להסעה לכל מקום. הוא נפסל מלהחזיק רישיון נהיגה. נקבעה לו מוגבלות בניידות בשיעור 80% על
3 ידי משרד הבריאות. היא מסיעה את התובע לכל מקום ולעיתים מסתובבת עמו ברכב יום שלם כי
4 הוא לא רוצה לחזור הביתה. במהלך האשפוז ואשפוז היום הם נשאו בהוצאות נסיעה מרובות
5 מביתם לבתי החולים.
- 6
7 .71 התובע טוען בסיכומיו כי הוצאות הנסיעה בתקופת האשפוז עמדו על כ- 20,000 ₪, במהלך אשפוז
8 היום והטיפולים ברעות ובשיבא על כ- 30,000 ₪, וכי גם בהמשך נגרמו הוצאות נסיעה רבות לצורך
9 נסיעות לטיפולים, ל"המשקם" ולסופר דוש. קופת החולים מזכה בהחזר בגין נסיעות לפי תעריף
10 מינימלי של תחבורה ציבורית ועד היום הוחזר לתובע סכום של 4693 ₪ בלבד בגין נסיעות. התובע
11 עותר לפיצויים בסך 50,000 ₪ לצורך נסיעות בעבר.
- 12
13 .72 הנתבעת טוענת בסיכומיה כי בתקופת האשפוז באיכילוב וברעות רק אחיו של התובע שהה לצדו וכי
14 הוא נהג להשתמש במשאית ממקום עבודתו. היא טוענת שלא צורפו אסמכתאות המלמדות על
15 הוצאות נסיעה באותה התקופה. לאחר השחרור מאשפוז – הנסיעות לטיפולים באשפוז יום מכוסות
16 על ידי המוסד לביטוח לאומי והיה על התובע לפעול למיצוי זכויותיו ולקבל החזרים בגין. התובע
17 אכן קיבל החזרים בגין נסיעות לטיפולים אך לפי עדותה של הגב' יונגר ממכבי בשנה האחרונה
18 התובעים לא טרחו לפנות לקבל החזרים. אם יפנו – יקבלו, עד 7 שנים אחורה. גם לגבי נסיעות
19 לטיפולים רפואיים בעתיד – התובע יהיה זכאי להחזרים. לפיכך אינו זכאי לפיצוי בגין ניידות בעבר.
- 20
21 .73 אשר לעתיד - מטעם התובע הוגשה חוות דעת של הכלכלן מר משה קצין לפיה עלויות הנסיעה
22 המוגברות החודשיות שיגרמו לתובע עומדות על 1826 ₪ לפי 1000 ק"מ ובהתאם לכך התובע עותר
23 לפיצויים בסך 598,000 ₪ עד תום תוחלת חייו. בסיכומי התשובה הוסיף וטען כי לולא פגיעתו
24 בתאונה היה באפשרותו לרכוש רכב קטן יותר ו/או משומש ו/או מדגם זול יותר מזה לו הוא נזקק
25 בשל נכותו בהתאם לקביעת המרב"ד ובעלות נמוכה יותר. כמו כן לא מן הנמנע שלולא התאונה היה
26 ממשיך להתנייד בכלי רכב זה ולא היה רוכש רכב כלל.
- 27
28 .74 מטעם הנתבעת הוגשה חוות דעתו של מר בעז מוגילבקין לפיה עלות רכישת הרכב שאושר לתובע
29 עומדת על 84,813 ₪ ועלות האחזקה החודשית הממוצעת ל- 1000 ק"מ עומדת על 1525 ₪. אם
30 התובע היה קונה בעתיד לולא נכותו רכב עלותו הייתה בין 50,000 ₪ ועד 115,000 ₪ ועלות האחזקה
31 החודשית בין 1633 ₪ ועד 2850 ₪. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי הפיצוי בגין הוצאות ניידות ואחזקת
32 רכב צריך לשקף את ההוצאות העודפות מעבר להוצאות הסבירות שהיה מוציא לולא התאונה.
33 לתובע לא היה רכב בעת התאונה וסביר כי היה רוכש רכב. לתובע אושר על ידי המרב"ד רכב מסוג
34 דאציה לודגיי 1200 סמ"ק והוא זכאי לפטור ממיסים בשיעור 75%. אין לערוך החישוב על בסיס
35 1000 ק"מ לחודש. גם לפי חוות דעתו של מר קצין יש להפחית אחוז מסוים בשל עלות רכישת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 ואחזקת רכב שהיו צפויות לתובע גם לולא פגיעתו בתאונה. כיון שהתובע אינו מתנייד בכיסא גלגלים
2 ואין צורך באביזרים מיוחדים הרי שעלויות האחזקה והרכישה של הרכב שאושר לו דומות לעלויות
3 האחזקה והרכישה להן היה נדרש גם לולא פגיעתו. משאושר לתובע רכב פטור ממס ובהנחה
4 שהמלווה שלו מצויד ברישיון נהיגה אין מקום לחישוב עלויות נסיעה במוניות. הנתבעת מציעה פיצוי
5 בסך 85,000 ₪.

6
7 75. אכן, בקביעת הפיצוי בראש נזק זה יש לקחת בחשבון שגם לולא התאונה היה התובע, בסבירות
8 גבוהה, רוכש רכב והיו נגרמות לו הוצאות בגין רכישת הרכב ואחזקתו. עם זאת, יש לתת את הדעת
9 לכך שיש אפשרות סבירה שהרכב שהיה רוכש היה בעלות קטנה יותר וגם הוצאות אחזקתו היו
10 נמוכות יותר. כמו כן, לגבי הוצאות העבר, התובע זכאי להחזר הוצאות לטיפולים רפואיים, גם ברכב
11 פרטי, ועליו למצות זכויותיו. לאחר שקילת כלל השיקולים וטענות הצדדים אני מעמידה את סכום
12 הפיצויים בראש נזק זה על 400,000 ₪ לעבר ולעתיד נכון להיום.

13

14

הוצאות כביסה וייבוש

15

16 76. פרופ' גרוסוסר קבע כי עקב הרעד בידיו של התובע בעת האכילה יש לצפות שיזדקק להחלפת בגדים
17 רבה מהרגיל וכן לאמצעים לשמירת ניקיונם.

18

19 77. מטעם התובע הוגשה חוות דעת של מר משה קצין לפיה העלות הנוספת בגין שירותי כביסה לעבר
20 ולעתיד עומדת על 37,000 ₪. מטעם הנתבעת הוגשה חוות דעת של מר מוגילבקין לפיה מדובר בעלות
21 נוספת של כ – 21 ₪ לחודש. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי התובע שולט על סוגריו ולכל היותר מדובר
22 בכתמי אוכל. היא טוענת שאין צורך במכונת כביסה נפרדת מזו המשמשת את בני המשפחה ולכל
23 היותר מדובר בסבב כביסה אחד נוסף במהלך השבוע. הנתבעת מציעה פיצוי לעבר ולעתיד בסך 9000
24 ₪.

25

26 78. בנסיבות העניין, אני מעמידה סכום הפיצוי בראש נזק זה על 25,000 ₪ לעבר ולעתיד.

27

28

שירותי ליווי

29

30 79. אמו של התובע ציינה בתצהירה כי התובע מאד מתוסכל מאי יכולתו לקיים קשר זוגי כלשהו. הוא
31 זקוק לפורקן מיני ומבקש ממנה לדאוג לו לשירותי ליווי, בערך אחת לשבוע – שבוע וחצי. עלות מפגש
32 כזה היא כ – 400 ₪ שמשולמים במזומן למכון הליווי. התובע עותר בסיכומיו לפיצוי בסך 100,000
33 ₪ לצורך שירותי ליווי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1
2 .80. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי הוועדה הרפואית שבדקה את התובע וקבעה את נכויותיו לא קבעה כי
3 נגרם לו נזק כלשהו בתחום המיני או כי הוא סובל ממגבלה כלשהי בתחום זה. גם המומחה בתחום
4 השיקום לא התייחס לכך. אם נכותו של התובע מגבילה אותו ביצירת קשרים זוגיים הרי שלכל
5 היותר מדובר בפיצוי בגין אבדן הנאות החיים, הכלול ברכיב הפיצוי של כאב וסבל. בכל מקרה,
6 בפסיקה נדחתה האפשרות לפיצוי בגין ראש נזק ממוני נפרד של שירותי ליווי.

7
8 .81. לא מצאתי מקום לפסוק פיצויים נפרדים בגין שירותי ליווי. לתובע לא נקבעה נכות כלשהי בנושא
9 התחום המיני, לא נקבע כי הוא נזקק לטיפול כלשהו, המומחה לא נשאל בנושא גם לא התייחס לכך.
10 מקובלת עלי טענת הנתבעת שהפיצוי בנושא זה נכלל במסגרת הפיצוי בגין נזק לא ממוני.

11

12 אפוטרופסות

13

14 .82. פרופ' גרוסוסר ציין במסגרת חוות דעתו כי התובע אינו מסוגל לדאוג לצרכיו אך מסוגל להביע את
15 דעתו ביחס לצרכיו. לפיכך יש מקום למינוי אפוטרופוס. מאז התאונה הוריו של התובע, התובעים 3-
16 2, משמשים כאפוטרופוסיו בהתאם למינוי של בית המשפט לענייני משפחה, כאשר ביום 26.3.2017
17 ניתן צו אפוטרופסות קבוע.

18

19 .83. התובע עותר לפיצוי בגובה שכר טרחת אפוטרופוס לכל ימי חייו בהתאם לתקנות הכשרות המשפטית
20 והאפוטרופסות (כללים בדבר קביעת שכר לאפוטרופוסים), תשמ"ט – 1988 (להלן: "תקנות
21 האפוטרופסות"), סך הכול סכום של 461,573 ₪, וכן להחזר הוצאות ששולמו לצורך הגשת בקשות
22 ואגרות שנתיות.

23

24 .84. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי לא הובהר על ידי התובעת מה נעשה על ידה עם כספי הגמלאות
25 המשולמות לתובע, המועברות לחשבונה, כיצד היא מנהלת אותם והאם הכספים אכן משמשים רק
26 את התובע. היא הגישה לאפוטרופוס הכללי פרטה אחת בלבד ושני עדכונים נוספים ולא הוצג כל
27 מסמך נוסף שהוא שהיה בו כדי ללמד על ניהול כספי התובע כדבעי. הנתבעת טוענת, אם כן, כי
28 התובעת אינה ממלאה את תפקידה כאפוטרופוס על התובע ואין הצדקה לפסוק פיצוי להורי התובע
29 ברכיב שכר אפוטרופסות רק בשל העזרה והסיוע הניתנים לו על ידם. לגבי העתיד – ככל שיהיה צורך
30 במינוי אפוטרופוס חיצוני לתובע הסכומים הם נמוכים יותר מדרישת התובעים. הנתבעת מציעה
31 פיצוי כולל של 200,000 ₪.

32

33 .85. בסיכומי התשובה טוען התובע כי יש לזכור שאין מדובר בנכה "רגיל" המרותק למיטתו, שניתן לנהל
34 את ענייניו הרכושיים באין מפריע, כי אם בבחור צעיר, בעל מאוויים וגחמות משלו, חסר מעצורים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 בכל מה שקשור לכסף ולקניות, מה שמצריך פיקוח וניהול הדוק, והופך את עבודת האפוסטרופוס
2 לקשה הרבה יותר. גם ממסמכי האפוסטרופוס הכללי ניתן להיווכח בטרחה הרבה הכרוכה בטיפול
3 בענייני האפוסטרופוסות. דווקא הטענה כי התובעת אינה ממלאת את תפקידה כראוי כאפוסטרופוס
4 מחייבת את המסקנה שיש צורך במינוי אפוסטרופוס חיצוני.
5
6 86. בנסיבות העניין, בשים לב לטענות הצדדים, לפעילות הרבה הנדרשת ושתידרש בטיפול בענייני
7 התובע ולסכום המרבי הקבוע בתקנות האפוסטרופוסות – אעמיד את גובה הפיצוי בראש נזק זה,
8 לרבות כל ההוצאות הכרוכות באפוסטרופוסות, על סכום כולל של **350,000** ₪ לעבר ולעתיד, נכון
9 להיום.

10

11

כאב וסבל

12

13 87. התובע זכאי לפיצויים בסכום המקסימלי הקבוע בחוק, העומד כיום על סך **217,450** ₪ כולל ריבית.

14

15

סיכום הנזקים

16

17

88. סך נזקי התובע עומד על **12,829,550** ₪.

18

19

ניכויים

20

21

גמלאות המוסד לביטוח לאומי

22

23 89. בעקבות התאונה הוכר התובע כ"נפגע בעבודה" ונקבעה לו נכות בשיעור 100% לצמיתות. במקביל,

24 פנה גם לקביעת זכאות במסגרת נכות כללית והוכר גם שם כ"נכה" בשיעור 100% לצמיתות. בהתאם

25 לכך הוא הוכר כזכאי גם לקצבת שירותים מיוחדים (להלן: "שר"מ") בשיעור 188%. נוסף לכך

26 נקבעה לו מוגבלות בניידות והוא הוכר כזכאי לקצבת ניידות כ"חסר רכב". קצבה זו ניתנת רק למי

27 שמקבל קצבת שר"מ ומי שאינו מקבל קצבת שר"מ אינו זכאי לקצבה זו. כמו כן פנה התובע בתביעה

28 ל"קצבה מיוחדת" מכוח סעיף 112 לחוק הביטוח הלאומי, תשנ"ה – 1995 (להלן: "חוק הביטוח

29 הלאומי") ונקבעה לו זכאות ברמת "סיוע מרובה" (רמה ג'). קצבה זו שייכת לענף נפגעי עבודה והיא

30 קצבה חלופית לקצבת שר"מ. לאור הוראת סעיף 320 (ד) לחוק הביטוח הלאומי האוסר על כפל

31 גמלאות בחר התובע בקצבת שר"מ, הגבוהה יותר. התובע מקבל, אם כן, כיום, קצבאות אלו: נכות

32 מעבודה, שר"מ וניידות כחסר רכב. בהתאם לתעודת עובד ציבור מטעם המוסד מתאריך 17.7.2023

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 – אם התובע יבחר לקבל קצבה מיוחדת במקום שר"מ לא יהיה זכאי לקצבת הניידות כחסר רכב.
2 הוא יהיה זכאי לקצבת ניידות כבעל רכב 1300 סמ"ק (רמה ג') בתנאי שיהיה בבעלותו וברשותו רכב
3 ויהיה לו מורשה נהיגה. עוד נרשם בתעודת עובד הציבור כי קביעת הרמה בקצבה מיוחדת נקבעת
4 לפי מצבו הרפואי והתפקודי של התובע נכון לעת הבדיקה ואין לדעת אם תיקבע לו בעתיד רמה
5 נמוכה או גבוהה יותר מרמה ג' שנקבעה לו כיום.
6
- 7 .90 התובע טוען בסיכומיו, לעניין ניכוי גמלאות המוסד לביטוח לאומי, שתי טענות. ראשית, כי לא ניתנה
8 פסיקה מחייבת על ידי בית המשפט העליון בדבר מעמדה של הנתבעת, שאינה מבטחת רגילה, מול
9 המוסד לביטוח לאומי וקביעה כי היא באה בנעלי המעביד, ואין פסיקה מחייבת לפיה יש לנכות את
10 קצבאות המוסד מסכום הפיצויים, כאילו הייתה מעביד. שנית, כי זכות המעביד לניכוי משתרעת אך
11 ורק על הגמלאות אותן היה זכאי הנפגע לקבל כ"נפגע עבודה" לולא בחר בגמלאות אחרות. המעביד
12 אינו זכאי ליהנות מגמלאות אחרות שהנפגע מקבל בפועל אך לא היה זכאי לקבלן לו היה בוחר
13 בגמלאות עבודה. במקרה דנן בחר התובע בקצבת שר"מ, שהיא גבוהה יותר מהקצבה המיוחדת
14 שאושרה לו במסגרת ענף נפגעי עבודה. לו היה בוחר בקצבה מיוחדת היה מפסיק לקבל קצבת שר"מ
15 ונוסף לכך לא היה זכאי לקצבת הניידות אותה הוא מקבל כיום שכן אחד התנאים לקבלתה הוא
16 קבלת קצבת שר"מ. התובע טוען כי אם טענת הנתבעת, כי יש לראותה כמי שבאה בנעלי המעביד,
17 תתקבל הרי שהיא רשאית לנכות לכל היותר את קצבת הנכות מהעבודה והקצבה המיוחדת. התובע
18 מצייין כי הנתבעת כלל לא הוכיחה מהו סכומה המהוון של הקצבה המיוחדת וכן לא הוכחה אופציה
19 לקבלת קצבת ניידות מופחתת ככל שהייתה נבחרת קצבה מיוחדת. לפיכך, סכום הניכויים צריך
20 להיות בהתאם לחוות הדעת האקטוארית מטעם התובע ויש לנכות הגמלאות המשולמות בפועל:
21 נכות מעבודה, שר"מ וניידות לחסר רכב.
22
- 23 .91 הנתבעת טוענת בסיכומיה כי מדובר בתאונת עבודה ברכב המעביד ובשירות המעביד. למוסד לביטוח
24 לאומי אין זכות שיפוי כנגד המעביד, לרבות מבטחתו. כלל זה חל גם על קרנית ולמוסד לביטוח
25 לאומי לא קיימת זכות חזרה כלפיה. סעיף 82(א) לפקודת הנזיקין קובע כי כאשר פגיעה בעבודה
26 מזכה את הניזוק בגמלאות מהמוסד לביטוח לאומי יש לנכות את הגמלה מסכום הפיצויים המגיע
27 מהמעביד. ההיגיון מאחורי סעיף זה הוא כי המעביד שילם למוסד לביטוח לאומי דמי ביטוח עבור
28 עובדו והוא זכאי ליהנות מהביטוח שהוא דאג לעריכתו. במקרה דנן התובע בחר לא לקבל קצבה
29 מיוחדת למרות שנמצא זכאי לה והעדיף קצבת שר"מ. הנתבעת מפנה לע"א 4084/04 **איילון חברה**
30 **לביטוח בע"מ נ' גדי סגרון** (5.11.2006) (להלן: פס"ד **סגרון**), שם נקבע כי זכותו של נפגע לבחור
31 במסלול גמלה כזה או אחר אינה גורעת מהצורך לנכות מסכום הפיצויים שהמעביד חב בו את
32 הגמלאות שהנפגע זכאי להן מכוח היותו נפגע עבודה. לפיכך, טוענת הנתבעת, יש לנכות מסכום
33 הפיצויים שייפסק לתובעים לא רק את שווייה המהוון של קצבת הנכות מעבודה אותה הוא מקבל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 בפועל אלא גם את הקצבה המיוחדת שהתובע היה זכאי לקבל אילו היה בוחר בה במקום שר"מ.
2 הנתבעת טוענת כי לו היה התובע פונה לקבלת קצבה מיוחדת והיה עובר בדיקת תלות לצורך כך הוא
3 היה נמצא זכאי לקבלת קצבה מיוחדת בהתאם לרמת תלות בזולת הגבוהה ביותר (דרגה ד') וזהו
4 הסכום שיש לנכות. הנתבעת מסכימה שלו התובע היה בוחר בקצבה המיוחדת הוא לא היה זכאי
5 לקבל את קצבת הניידות שהוא מקבל כיום, כחסר רכב, אך היה זכאי לקצבת ניידות כבעל רכב וזהו
6 שווי קצבת הניידות אותה יש לנכות. לפיכך, טוענת הנתבעת, יש לנכות את סכום גמלאות נכות
7 מעבודה, קצבה מיוחדת (רעיונית) וקצבת ניידות כבעל רכב (רעיונית). בסיכומי התשובה טוען התובע
8 כי ניכוי הקצבה המיוחדת חלף ניכוי קצבת שר"מ המשולמת לתובע בפועל יכול להיות רק בדרגה
9 וברמה שנקבעו בזמנו לתובע, דהיינו, רמה ג', ויש לדחות טענת הנתבעת כי יש לנכות לפי דרגה גבוהה
10 יותר, לפי היקש מהרמה שנקבעה לו בשר"מ. כל קצבה נבחנת בנפרד ועל ידי גורמים שונים, ובכל
11 מקרה רמת הקצבה המיוחדת נקבעה לאחר שכבר נקבעה זכאותו לשר"מ כך שהערכת התלות
12 שנקבעה בשר"מ לא אומצה על ידי מחלקת השיקום האחראית לקצבה מיוחדת. כמו כן, טוען
13 התובע, הנתבעת טענה לשיפור במצבו של התובע ולא ניתן לאחוז בחבל משני קצותיו. אשר לקצבת
14 הניידות לבעל רכב 1300 סמ"ק – התובע טוען בסיכומי התשובה כי גובה הקצבה לא הוכח באמצעות
15 ת.ע.צ של המוסד.

16
17 92. מחלוקת נוספת בין הצדדים מתייחסת ללוחות ההיוון בהם יש לעשות שימוש אם תתקבל טענת
18 התובע כי יש לנכות את גמלאות השר"מ ולא ניכוי רעיוני של קצבה מיוחדת. האקטואר מטעם
19 התובע, מר מרגוליס, חישב הגמלאות בהתאם ללוחות בתקנות ההיוון הנוגעים ל"נכים כלליים".
20 ההסבר הוא כי התובע מקבל קצבת שר"מ, השייכת לענף נכות כללית, ולכן ההיוון צריך להתבצע
21 לפי הלוחות הרלוונטיים לנכים כלליים. תקנה 4 לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), תשל"ח – 1978
22 קובעת כי היוון כל קצבה לגבר ייעשה בהתאם לתוספת הראשונה למעט רשימה סגורה של קצבאות
23 ובהן שר"מ. בתוספת הראשונה לוחות התמותה נקבעו על בסיס כלל האוכלוסיה. קצבת שר"מ
24 מהוונת לפי לוחות תמותה אחרים בהם תוחלת החיים קצרה יותר. האקטואר מטעם הנתבעת, מר
25 בוכבינדר, ערך החישוב לפי לוחות ההיוון הנוגעים לנפגעי עבודה. הוא הסביר כי עשה כן בשל
26 האפשרות שהתובע יעבור לקבל בעתיד קצבה מיוחדת במקום קצבת שר"מ. התובע טוען בסיכומיו
27 כי אין לקבל טענה זו כיון שהתובע מקבל קצבת שר"מ עוד משנת 2019 ואין להניח שהדבר ישתנה.
28 את הניכויים יש לחשב לפי תקנות ההיוון ולפי לוחות ההיוון של המוסד ובהתאם לחישוב שערך
29 האקטואר מטעם התובע. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי אין היגיון או הצדקה לבצע את ההיוון ביחס
30 לכל שלוש הגמלאות אותן מקבל התובע לפי החריג המתייחס לקצבאות ספציפיות בלבד ובהן קצבת
31 שר"מ. יש לבצע ההיוון לפי עקרונות ההיוון הקבועים בתוספת הראשונה לתקנות, דהיינו, לפי לוח
32 התמותה לנפגעי עבודה ולא לפי לוח התמותה של נכים כלליים.
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 .93 הנתבעת טוענת עוד בסיכומיה כי התובע עונה על התנאים הנדרשים לקבלת מענקים מיוחדים ולכן
2 היה עליו למצות זכויותיו ולפעול ולקבל מענק דיור (ש"מ 65,237) ומענק אביזרים מיוחדים (19,401 ש"מ).
3 התובע טוען בסיכומי התשובה כי אין מקום לניכוי סכומים אלו, כי לא הוכחה זכאות התובע
4 לקבלתם וכי לא הוכחו הסכומים.
- 5
6 .94 בסיכומי התשובה טוען התובע טענות שונות גם לגבי חישוב סכומי הניכויים המפורטים בחוות הדעת
7 האקטואריות שצרפה הנתבעת לסיכומיה.
- 8
9 .95 השאלה הראשונה בה יש לדון בנושא ניכוי המוסד היא האם העיקרון הקבוע בהוראת סעיף 82(ג)
10 לפקודת הנזיקין, לפיו מעבידו של ניזוק אינו נחשב "צד שלישי" שזכויות כלפיו מועברות למוסד,
11 עקרון שחל גם על מבטחת המעביד (ע"א 545/85 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' מסעודי אלגריסי,
12 פ"ד מד(2) 8(1990.1.21)) (להלן: הלכת אלגריסי) חל גם על קרנית כאילו היא באה בנעלי מבטחת
13 המעביד. ככל שקרנית נחשבת כמי שבא בנעלי המעביד ומבטחתו – יחולו הוראות סעיף 82 לפקודת
14 הנזיקין.
- 15
16 .96 סעיף 82 לפקודת הנזיקין קובע כי את הגמלאות המשולמות לנפגע עבודה יש לנכות מהפיצוי לו זכאי
17 הנפגע מאת המעביד וכי למוסד לא קמה זכות שיבוב בגין תשלומן. מאחורי סעיף זה, כך נקבע, קיים
18 היגיון כלכלי ומשפטי כיון שמעביד הוא המשלם למוסד דמי ביטוח עבור עובדו והוא זכאי ליהנות
19 מהביטוח שהוא דאג לעריכתו. בעת תשלום הפרמיה למוסד המעביד נושא בעקיפין בעול הגמלה
20 המשתלמת לעובד שנפגע. בין המעביד ובין המוסד מתקיימת מערכת יחסים של מבטח – מבוטח ואם
21 שילם המבוטח, הוא המעביד, את דמי הביטוח – שוב אין מקום שישא גם בנזק וגם יידרש להשיב
22 למוסד את הגמלה המשתלמת לנפגע, הוא העובד (ע"א 552/71 נסים כהן נ' אלכסנדר ולד, פ"ד
23 כז(1) 201(1972.12.27); פס"ד סגרון). מכאן ההלכה כי על הנפגע בתאונת עבודה לפנות למוסד
24 בתביעה למימוש זכותו לקבלת הגמלאות ואם אינו עושה כן, יש לנכות מהפיצוי גמלאות רעיוניות
25 המשקפות את זכותו של הניזוק לקבל גמלאות. בהתאם לסעיף 82(ב) לפקודת הנזיקין, כפי שפורש
26 בפס"ד סגרון, מקום בו זכאי הנפגע לגמלה כנפגע עבודה, אך בוחר בגמלה אחרת, רואים את גמלת
27 העבודה שהוא זכאי לה כאילו שולמה, וזאת לצורך ניכוייה מהפיצוי שזכאי לו הנפגע מהמעביד וכך
28 נפסק: "זכותו של המעביד כי שווי גמלאות העבודה ינוכה מסכום הפיצויים וכי המוסד לביטוח
29 לאומי לא יחזור עליו בתביעת שיבוב לעניין גמלאות אלה".
30
- 31 .97 שאלת תחולת הלכת אלגריסי, לפיה, כאמור, מבטחת רכב המעביד באה בנעלי המעביד, על קרנית,
32 לא נדונה ולא הוכרעה בית המשפט העליון. עם זאת, הדעה המקובלת בפסיקה ובספרות שדנו
33 בשאלה זו היא, כי הלכת אלגריסי חלה גם על קרנית, כמי שבאה בנעלי מבטחת רכב המעביד, וכי
34 קרנית לא תיחשב כצד שלישי כלפי המוסד. בת"א (י-ם) 106/91 אלי מונאי נ' דוד דהן (3.2.1993)

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 נקבע: "מכוח סעיף 9 לחוק הפיצויים חוזרת קרנית אצל המעביד וגובה ממנו את ששילמה. קרנית
2 איננה יותר ממטיב כפוי, שמטעמים סוציאליים ראה המחוקק לחייבו לפצות את הנפגעים שאינם
3 יכולים מטעמים שונים להיפרע מחברת ביטוח... החיוב האמיתי הוא חיובו של המזיק, שבענייננו
4 הוא המעביד המבוטח על ידי המל"ל. הנטל הסופי הוא שלו. ובהיותו מבוטח המל"ל אין המל"ל
5 יכול לחזור אליו בעניין זה. חיוב של קרנית איננו חיוב עצמאי של צד ג'. נהפוך הוא – הזיקה
6 הכספית שבין קרנית לבין מבוטח המל"ל הדוקה יותר מאשר אותה זיקה בין חברת הביטוח
7 (כשהיא קיימת) לבין אותו מבוטח... בהיות החיוב הכספי הסופי חיובו של מבוטח המל"ל ולא
8 חיובה של קרנית אין בנמצא צד ג' והמל"ל לא יוכל לחזור ולהיות משופה מצד ג' כלשהו... גם
9 הנימוק שניתן על ידי הנתבעת, והוא, שקרנית איננה אלא שלוחתה של חברת ביטוח אנונימית, אף
10 הוא אפשרי... העומס הסיכוני של קרנית הוא איפוא כעומס הסיכוני של חברות הביטוח והטלת
11 עומס סיכוני נוסף על קרנית מערער את שיווי המשקל עליו נשען תחשיב הפרמיות". כך נפסק
12 במספר מקרים נוספים בבתי משפט השלום וראה: ת"א (ת"א) 1074-05 עזבון המנוח ורקאני נ' קרנית
13 (15.7.2012); ת"א (ת"א) 29935-01-12 א.א. נ' קרנית (9.10.2016); ת"א (חי') 46702-08-15 עזבון
14 פלוני ז"ל נ' קרנית (6.10.2022); ת"א (חי') 11597-12-17 א.א. נ' קרנית (16.1.2023). תוצאה זו
15 אומצה גם בספרו של פרופ' אנגלרד, אם כי, לדעת המחבר, מבחינה פורמלית עדיף לבסס המסקנה
16 בדבר שלילת זכות השיבוב של המוסד כלפי קרנית בחלקו של המעביד באחריות לפיצויים – 100%,
17 ואז חלקה של קרנית הוא אפס (יצחק אנגלרד פיצויים לנפגעי תאונות דרכים 407-406 (מהדורה
18 חמישית, 2022)). ריבלין, בספרו, מציין את השיקולים לכאן ולכאן ומסכם כי "השאלה היא שאלה
19 של מדיניות משפטית, בסופו של דבר, והיא כרוכה בין היתר בבחירה אם להטיל את נטל הפיצויים
20 על המעביד הלא מבוטח" (אליעזר ריבלין תאונות הדרכים - תחולת החוק, סדרי דין וחשוב
21 הפיצויים 433-432 (מהדורה חמישית, 2020)). הגישה המקובלת שנסקרה לעיל, לפיה יש להחיל את
22 הלכת אלגריסי גם על קרנית, היא הגישה הסבירה והנכונה בעיני. גישה זו היא הגישה המתיישבת
23 עם תכלית החקיקה. אם ייקבע כי קרנית נחשבת צד שלישי ולא מעביד ולמוסד תעמוד זכות חזרה
24 כלפיה, הרי שבסופו של דבר בעל הרכב – מתיר השימוש – הוא מעבידו של הנפגע - יישא בנטל הכספי
25 של זכות החזרה של המוסד, שהרי לקרנית זכות חזרה שלא ניתן לשלול לפי החוק, וזוהי בדיוק
26 התוצאה שביקש המחוקק למנוע באמצעות סעיף 82(ג) לפקודת הנזיקין. הקביעה כי מעמדה של
27 קרנית הוא כמעמד המבטחת וכמי שבאה בנעליו מתיישבת עם הוראות החוק ועם ההיגיון.

28
29 98. לפיכך, יש לנכות מסכום הפיצויים את מלוא הסכומים להם זכאי התובע מהמוסד כנפגע עבודה.
30 מוסכם גם על התובע כי אם קרנית נחשבת כמעביד ולא כצד שלישי – יש לנכות מסכום הפיצויים
31 גמלאות אלו: קצבת נכות מעבודה, קצבה מיוחדת (רעיונית) במקום קצבת שר"מ המשולמת בפועל
32 וקצבת ניידות לבעל רכב 1300 סמ"ק (רעיונית) במקום קצבת ניידות כחסר רכב המשולמת בפועל.
33 על הנתבעת, אם כן, לערוך חוות דעת אקטואריות מעודכנות ליום מתן פסק הדין לגבי שלוש קצבאות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 – אלו, אותן יש לנכות מסכום הפיצויים, ולפיהן יבוצעו הניכויים. אשר לאופן חישוב הניכויים –
2 החישוב יהיה בהתאם לתוחלת החיים שנקבעה בפסק הדין. הקצבה המיוחדת תחושב בהתאם לרמה
3 שנקבעה לתובע – רמה ג'. ככל שתהיה מחלוקת על גובה הקצבאות הרעיוניות יש לפנות בבקשה
4 לקבלת ת.ע.צ מהמוסד לביטוח לאומי. לגמלאות העבר תתווסף ריבית.
5
6 .99 לא מצאתי מקום לקבל טענת הנתבעת כי היה על התובע לפעול לקבלת מענק דיור ומענק לאביזרים
7 מיוחדים ולכן יש לנכותם - הטענה לא נטענה במהלך המשפט, לא הוכחה זכאותו של התובע לקבל
8 מענקים אלו ולא הוכחו הסכומים להם יכול היה להיות זכאי, כנטען.
9
10 .100 נוכח הקביעה כי יש לראות בקרנית כמבטחת המעביד וניכוי קצבה מיוחדת במקום קצבת שר"מ -
11 לא מתעוררת שאלת לוחות ההיוון בהם יש לעשות שימוש במקרה של ניכוי קצבת שר"מ, שאלה
12 אותה העלה התובע.
13

עזרה סיעודית רפואית

14
15
16 .101 נפגע עבודה זכאי ל"גמלאות בעין" מהמוסד לביטוח לאומי בהתאם לסעיפים 86-87 לחוק הביטוח
17 הלאומי, הכוללות "ריפוי, החלמה, שיקום רפואי ושיקום מקצועי". הטיפול הרפואי מוגדר בתקנות
18 הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה), תשכ"ח – 1968. מכוח הוראות אלו נחתם
19 בתאריך 26.10.2016 (בעקבות הסכם קודם משנת 2003) הסכם בין המוסד לביטוח לאומי ובין קופות
20 החולים המגדיר מהם השירותים שחייבת קופת החולים לתת לנפגע עבודה ובכלל זה "עזרה סיעודית
21 רפואית" (סעיף 15 להסכם). עזרה סיעודית זו מוגדרת בסעיף 2.3 להסכם: "טיפול סיעודי לסיוע
22 בצרכים רפואיים לרבות: סיוע לגורם המקצועי המורשה בהחלפת חבישה, סיוע בסטומה ו/או
23 בזונדה ו/או קטטרים, שינוי תנוחה על מנת למנוע פצעי לחץ, מתיחות למניעת התכווצויות, סיוע
24 בהזזה /הליכה על מנת לסייע לפעילות המערכת הוסקולרית, העברה לעמידון". בהתאם להסכם
25 מדובר בעזרה סיעודית לצרכים רפואיים בלבד.
26

27 .102 מאז חודש אפריל 2017 התובע מקבל מקופ"ח מכבי השתתפות בסיעוד כנפגע עבודה והוא הוכר
28 כזכאי לסכום המרבי. מעדות נציגות קופ"ח מכבי (עמ' 81 ואילך) ומהמסמכים שצורפו עולה כי
29 התנאים לקבלת תשלומי העזרה הסיעודית הרפואית הם: הערכה סיעודית המבוצעת אחת לשלוש
30 שנים והגשת בקשה לתשלום מידי חודש, בה יש להצהיר על שם המטפל בפועל, כאשר בן משפחה
31 אינו נחשב למטפל. הזכאות היא לקבל שליש בלבד מהעלות המשולמת בפועל למטפל (עד גובה
32 התקרה בהסכם) כאשר אם לא מועסק מטפל לא קיימת זכאות. התובע קיבל עד היום מקופ"ח מכבי
33 את הסכום המקסימלי הקבוע בהסכם (2577 ₪) למרות שהיה עליה לשלם רק שליש מסכום של
34 3000 ₪, עליו הוצהר כסכום ההעסקה של המטפל. הגב' כהן מקופ"ח מכבי העידה כי לא מתקיימת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

- 1 בדיקה איזו עזרה בדיוק מושיט המטפל למטופל (עמ' 93) וכי משולם לתובע הסכום המרבי "כמחווה
2 של רצון טוב" כדי לא לדקדק עמו (עמ' 95) והסבירה כי כך הם נוהגים לגבי כל מי שמקבל ניקוד
3 מלא וזו שיטת העבודה של קופת החולים (עמ' 102). "היו כמה מבוטחים מלבדו שקיבלנו אותם
4 שנים אחורה ואנחנו החלטנו כהחלטה מחוזית לא לגעת בהם... זה היה המון שנים אחורה" (עמ'
5 105). לגבי מבוטחים חדשים הם עובדים לפי הנוהל (עמ' 106). קיימת אפשרות שהתשלום יופסק
6 (עמ' 98).
- 7
- 8 103. התובע טוען בסיכומיו כי התשלומים שהוא קיבל ומקבל במסגרת זו שולמו לו למרות שהוא אינו
9 זכאי להם וכי הוא לא עומד בתנאים הדרושים לקבלתם. הוא טוען כי העזרה הסיעודית לפי ההסכם
10 היא לצורך צרכים רפואיים בלבד והנחיות אלו נרשמו גם במסמכים שהוגשו מטעם קופ"ח מכבי.
11 במסמכים אלו נרשם כי ככל שיש צורך בפעולות היום יום יש לפנות לשר"מ במוסד לביטוח לאומי.
12 יש אבחנה בין "עזרה סיעודית רפואית", הכוללת טיפולים רפואיים פשוטים, לעומת עזרה סיעודית
13 כסיוע לזולת, הכוללת עזרה בהלבשה, האכלה, ביצוע קניות, ניקיון ועוד. מטרת הסיוע מטעם קופת
14 החולים אינה לזווי או השגחה או טיפול שיקומי משמר, אלא עזרה לצורך טיפול רפואי. במקרה דנן,
15 טוען התובע, הוא אינו זקוק לעזרה סיעודית רפואית כהגדרתה בהסכם וכך עולה הן מחוות דעתו
16 של פרופ' גרוסוסר והן מההערכות התפקודיות של קופ"ח עצמה. נוסף לכך, כדי לקבל התשלום יש
17 לעמוד בתנאים ודרישות וכן בהערכות תפקודיות חוזרות של קופת החולים, לשארית חייו. התובע
18 טוען כי כיון שמדובר בתשלומים ששולמו כמחווה של רצון טוב בלבד והם אינם מחויבים לפי החוק
19 וההסכם - לא מן הנמנע שבעתיד יופסקו התשלומים מכל סיבה שהיא ולא ניתן להסתמך על כך
20 שימשיכו להיות משולמים לו. לפיכך, טוען התובע, יש לנכות תשלומי העבר בלבד, בסך 158,270 ₪.
21 לגבי העתיד - התובע מסכים לניכוי לתקופה נוספת בת 30 חודשים בלבד.
- 22
- 23 104. הנתבעת טוענת בסיכומיה כי הרשימה בסעיף 2.3 להסכם אינה רשימה סגורה אלא אך דוגמה
24 לטיפולים מסוימים הנדרשים בסוג מסוים של פגיעות. בהעדר הגדרה מפורטת ומפורשת ל"עזרה
25 הסיעודית" לה זכאי נפגע עבודה בהתאם להסכם הרי שיש לקבוע הזכאות לפי הנוהג בין הצדדים.
26 נציגת קופת החולים העידה כי מאז 2017 ועד היום שולמה ומשולמת לתובע גמלת סיעוד ביתית על
27 ידי קופת החולים. לגבי העבר מדובר בסכום נומינלי של 200,050 ₪. אשר לעתיד - קיימת חזקת
28 המשכיות ואין זה מדרכו של בית המשפט לקבוע כי קצבה שמשלמת ביום מתן פסק הדין תחדל
29 להשתלם מאוחר יותר. התובע מקבל שנים רבות גמלת סיעוד ביתי, מצבו הרפואי קבוע וצמית ואין
30 צפי כי יחול שינוי בהחלטת קופת החולים להמשיך לשלם הגמלה ולכן יש לנכות גם את הסכום
31 המהוון של גמלאות אלו בעתיד.
- 32
- 33 105. בסיכומי התשובה מטעמו חזר התובע על כך שהוא אינו זקוק לעזרה סיעודית רפואית בהתאם
34 להסכם בין קופת החולים והמוסד וטען כי חזקת המשכיות היא חזקה הניתנת לסתירה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1
2 106. קיים קושי בהתנהלות התובע בנושא זה. התובע, למעשה, מדבר בשני קולות וטוען טענות סותרות
3 בפני שני גורמים שונים. מצד אחד, התובע טוען בתוקף במסגרת ניהול הליך זה כי אינו זכאי
4 לתשלומים בגין עזרה סיעודית רפואית, אותם הוא מקבל מקופת החולים כבר כשבע שנים. למרות
5 זאת, מהצד השני, במערכת יחסיו מול קופת החולים, הוא מציג מצג כאילו הוא זכאי לתשלומים
6 אלו, שהרי מידי חודש בחודשו הוא ממשיך להגיש בקשה לתשלום, ובה הצהרתו על שם המטפל
7 אשר, לכאורה, מושיט לו את אותה עזרה סיעודית רפואית, כאשר, למעשה, כפי שהוא טוען בבית
8 המשפט, אין מדובר כלל בעזרה מסוג זה. גם לאחר שהעידו העדות מטעם קופת החולים והתברר כי
9 על פני הדברים, ולשיטתו, הוא אינו זכאי לתשלומים אלו, וגם לא לגובה הסכומים המשולמים –
10 התובע לא הודיע כי הפסיק להגיש בקשות לקבלת הסכומים, כפי שאולי היה מצופה ממי שגילה
11 שמדובר בטעות. מקום בו התובע ממשיך להגיש דרישת תשלום לעזרה סיעודית לקופת החולים
12 וממשיך לקבל תשלומים לפי דרישותיו והצהרותיו, הרי בכך, למעשה, הוא מגלה דעתו שהוא זכאי
13 לתשלומים אלו ויש להניח כי ימשיך לקבל התשלומים גם בעתיד. גם העדות מקופת החולים העידו
14 כי קופת החולים ממשיכה לשלם למי ששולמו לו בעבר תשלומי עזרה סיעודית וקיימת החלטה
15 מערכתית "לא לגעת בהם". מכאן, שיש לנכות הסכומים שהתקבלו ומתקבלים מקופת החולים. עם
16 זאת, נוכח האפשרות שבעתיד התשלומים ייפסקו או סכומם יקטן, כפי שהעידו גם העדות מקופת
17 החולים, אעמיד את גובה הניכוי לעתיד על מחצית. לפיכך, על הנתבעת לערוך חוות דעת אקטוארית
18 ובה יהיה ניכוי מלא של תשלומי העבר (כולל ריבית) ומחצית הניכוי לעתיד.

19

20

תשלומים תכופים

21

22 107. יש לנכות התשלומים התכופים ששולמו לתובע כמפורט בסעיף 83 לסיכומי התובע, בתוספת הפרשי
23 הצמדה וריבית. כיון שסכומים אלו כללו שכ"ט עו"ד ומע"מ, סכומים אלו ינוכו מהסך הכולל של
24 הפיצויים, לאחר הוספת שכ"ט עו"ד על סכום הפיצויים.

25

26

סיכום

27

28 108. התובע זכאי, אם כן, לסכום הפיצויים כמפורט בפסק הדין לאחר ניכוי תגמולי המוסד לביטוח לאומי
29 וקופת החולים, בהתאם לחוות דעת אקטואריות מעודכנות שתערוך הנתבעת כמפורט בפסק הדין.

30

31 109. לסכום זה יתווספו שכ"ט עו"ד בשיעור 15.21% והוצאות משפט כמפורט בסעיף 84 לסיכומי
32 התובעים, כל סכום בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הוצאתו ועד היום.

33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 11113-09-15

1 110. מהיתרה ינוכו סכומי התשלומים התכופים.

2

3 111. סכומי הפיצויים ישולמו על ידי הנתבעת לתובעים בתוך 45 ימים מקבלת פסק הדין.

4

5 112. בהתאם לפסק הדין החלקי מיום 8.8.2019 על הצד השלישי להשיב לנתבעת כל סכום ששילמה ואשר

6

תשלם לתובעים, לרבות התשלומים התכופים, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק ובתוספת

7

שכ"ט עו"ד הנתבעת ומע"מ וכן הוצאות משפט של הנתבעת. הנתבעת רשאית להגיש פסיקתה

8

לחתימה.

9

10 ניתן היום, י"ח אדר ב' תשפ"ד, 28 מרץ 2024, בהעדר הצדדים.

11

ארנה לוי, שופטת

12

13

14

15